

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NADALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 24/25

Tallinn, 18. juunil 1935

Nr. 24/25

SISU:

	Lhk.
PÕLLUMAJANDUS.	
Kanakasvatuse tasuvus ja kanamunade tootmis- kulu	436
Hobuste tõuparandus	441
TOOSTUS JA KAUBANDUS.	
Väliskaubandus mais ja aasta esimesel viiel kuul	442
Uusimad Eesti kliiringlepped	445
Raudtee tegevus ja tulud aprillis	446
Lühiuudiseid	447
LAEVANDUS.	
Tallinna sadama tegevus mais	447
Tallinna sadam 10. VI — 16. VI	448
HINNAD.	
Valuuta hinnad	448
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	449
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.	
Põllumajanduslik väljavedu	450
Võiturg	450
Peekoniturg	450
Tapaloomade- ja lihaturg	451
Kanamunaturg	452
Teraviljaturg	452
Kartuliturg	453
Aedviljaturg	453
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID.	
Muutused N. S. V. Liidu naftasaaduste väljaveos	454
Läti võimutügi keskkorraldusest Inglises	456
INFORMATSIOONI OSA.	
Eesti Panga nädalaaruanne	456
Rahvusvaheline karusnahkade mess Vilnos	457
VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSA- KONNA TEATED.	
Briti väliskaubandus 1935. a.	458
Soome majandus 1935. a. esimesel veerandil	459
Muudatused eksportpreemiatas	460
Uus Soome-Saksa clearing-leping	460
Eritoll Soome juustule P.-Am. Ühendriikides	460
Nelja põhjariigi majandustihkud nõupidamised Kopenhaagenis	461
Soome peekoni väljavedu Inglisse	461
Eesti väliskaubanduse bilanss mais	461

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE.	
<i>Profits and Costs in Poultry Farming</i>	436
<i>Improvement of Horse Breeds</i>	441
INDUSTRY AND TRADE.	
<i>Foreign Trade in May and in the First 5 Months of 1935</i>	442
<i>Estonian New Clearing Agreements</i>	445
<i>Activity and Revenue of Railways in April</i>	446
<i>Sundry Information</i>	447
SHIPPING.	
<i>Tallinn Harbour in May</i>	447
<i>Tallinn Harbour 10. VI — 16. VI</i>	448
PRICES.	
<i>Exchange Rates</i>	448
<i>Prices and Quotations</i>	449
AGRICULTURAL MARKETS.	
<i>Exports of Agricultural Products</i>	450
<i>Butter Market</i>	450
<i>Bacon Market</i>	450
<i>Cattle and Meat Market</i>	451
<i>Egg Market</i>	452
<i>Grain Market</i>	452
<i>Potato Market</i>	453
<i>Vegetable Market</i>	453
FOREIGN COUNTRIES.	
<i>Changes in Exports of Naphtha Products in U. S. S. R.</i>	454
<i>Organising Sales of Latvian Butter in England</i>	456
INFORMATION PART.	
<i>Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return</i>	456
<i>International Fur Fair in Wilno</i>	457
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION.	
<i>British Foreign Trade in April</i>	458
<i>Economic Life in Finland</i>	459
<i>Changes in Export Premiums</i>	460
<i>New German-Finnish Clearing Agreement</i>	460
<i>Special Duty on Finnish Cheese in U. S. A.</i>	460
<i>Economic Conferences of Four Northern States in Copenhagen</i>	461
<i>Exports of Finnish Bacon into England</i>	461
<i>Estonian Trade Balances in May</i>	461

Järgmine Majandusteade nr. ilmub jaanipäeva tõttu 2. juulil.

PÖLLUMAJANDUS

KANAKASVATUSE TASUVUS JA KANAMUNADE TOOTMISKULU.

PROFITS AND COSTS IN POULTRY FARMING.

Kanakasvatus näitab viimaste aastate jooksul jõulist arenemist. Käsitöökäes kanade arvu suurenemisega on paranenud ka kanade tõumaterjal ja tõusnud munatoodang. Juba alates 1926. a. on Eesti Linnukasvatajate seits korraldanud iga aasta ülemaalisi linnukasvanduste vahelisi võistlusi, et ergutada kanapidajaid saada andmeid tasuvuse kohta ja valida sugulavu ning levitada nende kaudu väärtuslikku tõumaterjali. Nendes võistlevates linnukasvandustes on seatud sisse täppis arvepidamine, mida kontrollivad linnukasvatuse konsulendid. Lõplik andmete läbitöötamine sünnib alates 1929. a. Põllumajanduslikus raamatupidamistalitusel. Võistlusaasta ja ühtlasi ka arveaasta algab 1. XI ja lõpeb 31. X.

Võistluskanapidamised. Competitive Poultry Rearing.

Üks osa võistluskanapidamistest on väikemaapidajad, käsitöökohapidajad ja linna- ning alevielanikud,

kuna teine osa on meie oludes suuremad talukanapidamised, kus kanapidamisega arvestatakse kui kõrvalharuga. Nendes majapidamistes on kanapidamine korraldatud paremini, kui hariikkudes talumajapidamistes, kus kanad on peamiselt alusvilja ja jätete väärindajaks. Need on paremad kanapidamised, kus enam-vähem korralikud kanalad, korralik hoolitsemine ja söötmine. Seetõttu on ka nendes kanapidamistes munatoodang kana kohta suurem üleriiklikust keskmisest, kuid sellele vastavalt on ka kulud suuremad.

Tasuvuse ja tuluolude uurimiseks on töötatud läbi ja lõppkokkuvõttes tehtud viimase 6 a. jooksul 243 kanapidamise arvepidamisest, kusjuures viimasel, s. o. 1934. a. töötati läbi 54 kanapidamise arvepidamist. Kuigi need andmed ei näita kanapidamise tasuvust üleriiklikus ulatuses, saab nendest siiski tõetruu kalkulatsiooni aluse.

Võistluskanapidamiste arv tõusis 1934. a. 54 eelmise võistlusaasta 44 vastu. Neist olid 14 kanapidamise andmed esmakordselt ja 40 korduvalt tasuvuse uurimiseks.

Võistluskanapidamiste keskmine lindude arv on püsinud enam-vähem ühesuurusena.

Keskmine lindude arv kanapidamises on saadud kuude keskmisest munemisvõimeliste kanade ja üle 6 kuu vanuste kukkede arvust. Tegelik kanade ja kukkede arv oli üksikutele kuudel suurem kui keskmine arvestatud lindude arv, eriti neil kuudel, kui noori kanu ja kukki oli kanapidamises.

Võistluskanapidamiste lindude arv, munatoodang ja investeeritud kapital.

Number of Hens, Output of Eggs, and Invested Capital of Competing Poultry Farms.

	Arvearaamatud pidamised kanapidamiste arv No of Accounting Farms Reported	Keskmine lindude arv kanapidamistes. Ave- rage No. of Hens Rept.	Keskmine munatoo- dang kana kohta tk. Average No. of Eggs Laid per Hen	Investeeritud kapital linnu kohta kr. Invest- ed Capital per Hen	Investeeritud kapital kanapidamise kohta kr. Invested Capital per Farm
1933/34	54	68	150	11,14	733,35
1932/33	44	63	145	12,11	737,01
1931/32	46	62	135	12,95	837,86
1930/31	35	74	129	15,91	1160,87
1929/30	37	66	138	13,23	1173,98
1928/29	27	60	120	17,29	1019,66
6 a. keskmine 6 Years' Average	—	65	136	13,10	944,06

Munatoodang kana kohta on viimastel aastatel tunduvalt tõusnud, ulatudes 1934. a. juba 150 munale. Munatoodang oleneb pidamisoludest, söötmisest ja tõumaterjalist. Kuna pidamisolud, eriti aga veel kanade talveruumid jätavad soovida, siis mõjub ka ilmastik tunduvalt munatoodangule. Nii põhjustas 1931. a. külm ja pikk talv madalama munatoodangu kui eelmisel ja järgnevatel aastatel, mil ilmastikuolud olid paremad. Ka kõigub munatoodang kana kohta üksikute kanapidamiste vahel kaunis suurtes piirides. Nii oli 1934. a. kõrgem toodang kana kohta aastas 243 muna 70 kana keskmiselt ja madalam toodang 79 muna, mis isegi madalam üleriiklikust keskmisest, neis oli 1934. a. 107,3 muna.

Kanapidamistesse investeeritud kapital on nii kanapidamises, kui ka linnu kohta alates 1930. a. vähenenud, olles 1934. a. kr. 733,35 kanapidamise või kr. 11,14 linnu kohta ning 6 aasta keskmiselt kr. 944,60 kanapidamise

või kr. 13,10 linnu kohta. Sellest oli 58% ehitiskapitali, 11% masinriistkapitali, 25% lindakapitali; kuna ülejäänud 6% oli munade ja söödatagavarade kapitali. Ehitised ja riistad on hinnatud soetamisväärtuse järgi ja linnud ostumüügi hindade alusel. Kuna söödatagavarad kanapidamisele sageli eraldamata, siis arvestati söödakapitali alla nendes kanapidamistes $\frac{1}{4}$ aastast söödakulutusest.

Kogusaak. Kanapidamise kogusaagi *Total Output of Eggs.* moodustavad rahalised sissetulekud kanapidamissaaduste müügist, majapidamises ja väljaspool kanapidamist ainetena tarvitatud saaduste väärtus ning inventari väärtuse suurenemine aasta lõpuks. Alates 1930. a. on kanapidamise kogusaak järjest langenud, mida on põhjustanud kanapidamissaaduste hindade langus, kuna toodang seevastu pole langenud, vaid isegi tõusnud.

Kanapidamise kogusaak kr. võistluskanapidamistes.

Value of Output of Competing Farms in Kroner.

	Kogusaak kana- pidamise kohta Output per Farm	Kogusaak linnu kohta Output per Hen					Kokku Total
		Munadest Sale of Eggs	Lindudest Sale of Fowl	Muud sisse- tulokud Other Income	Inventari väär- tuse suurenemine Increase of Stock Value		
1933/34	560,33	6,19	0,96	0,26	0,80	8,21	
1932/33	479,10	5,41	0,98	0,39	0,65	7,43	
1931/32	511,28	5,98	1,20	0,40	1,33	8,37	
1930/31	799,99	7,09	1,78	0,45	1,14	10,41	
1929/30	835,22	8,99	2,03	0,49	1,05	12,56	
1928/29	729,43	8,73	1,87	0,61	0,78	11,99	
6 a. keskm. 6 Years' Average	652,56	7,00	1,46	0,43	0,96	9,50	

Kanapidamise kogusaak oli 1934. a. kr. 560,33 kanapidamise või kr. 8,21 linnu kohta, olles madalam 6 aasta keskmisest, mis oli kr. 652,56 kanapidamise või kr. 9,50 linnu kohta. Sellest oli munakogusaagi osa 75% ja lindudemüügi osa 12%. Võistluskanapidamiste kogusaagist 1934. a. oli kr. 6,10 linnu kohta või 74% puhtarahaline sissetulek.

Tähtsam osa, umbes 75% kanapidamise kogusaagist moodustab kanamunade kogusaak, mis oli 1934. a. kr. 6,19 ja 6 aasta keskmiselt kr. 7.— linnu kohta. Munade kogusaagist oli 83% tarvitamismunade ning 6%

haudumismunade müük ning 11% munade kodutarvitatus ja kinkimised.

Lindudemüügi osa s. o. kogusaak lindudest oli 1934. a. kr. 0,96 ja 6 aasta keskmiselt kr. 1,46 linnu kohta. See koosneb tõulindude ja tapalindude müügist, kui ka kodus tarvitatud ja väljaspoole kingitud lindude väärtusest. Lindude hind oleneb siseturu nõudmise ja pakkumise vahekorra.

Keskised kanapidamissaaduste realiseerimishinnad. (Võistluskanapidamiste keskmine).

Average Selling Prices of Products of Competing Poultry Farms.

	Tõulinnu müügihind Kr. Breed Hen	Päevase poja müügihind Kr. Chicken 1 Day Old	Tapalinnu müügihind Kr. Fat Hen	Tapakanapoja müügihind Kr. Fat Chicken	Haudumismunade müügihind snt. Egg for Hat- ching, Sets	Tarvitamismunade müügihind snt. Customary Egg, Sets
1933/34	1,82	0,88	0,89	0,33	9,5	5
1932/33	1,97	0,61	0,83	0,35	9	4
1931/32	1,74	0,37	1,01	0,30	10	4
1930/31	2,77	0,52	1,39	0,48	16	6
1929/30	3,47	0,53	1,36	0,54	17	7
1928/29	3,38	0,45	1,61	0,75	18	8
6 a. keskm. 6 Years' Average	2,52	0,46	1,27	0,46	13	5,7

Alates 1930. a. on kanapidamissaaduste hinnad langenud. Tõulinnu müügihind oli 1934. a. kr. 1,82 tükk, mis 48% madalam 1930. a. ja 28% madalam 6 aasta keskmisest hinnast. Päevase poja müügihind oli 1934. a. kr. 0,33 tükk, mis 28% madalam 1930. a. ja 18% madalam 6 aasta keskmisest hinnast. Eriti palju on langenud tapalindude hind, mis 1934. a. 51% madalam 1930. a. ja 30% madalam 6 aasta keskmisest hinnast.

Ka munade müügihind on langenud võrreldes 1930. a. hinnaga 30% ja 6 aasta keskmisega 14%. Siinjuures langes haudumismunade hind võrreldes 1930. a. hinnaga 45% ja viimase 6 aasta keskmisega 27%, seega tunduvalt rohkem, kui tarvitamismunade hind.

Oiulist osa kanapidamise sissetulekus etendab munade müügihind toodangu hooaegadel, s. o. kevade- ja suvekuudel. Neil kuudel oleneb aga munahindade kujunemine välisturu hindadest, sest neil kuudel teostub kanamunade väljavedu, mis moodustas viimastel aastatel kuni $\frac{1}{3}$ kanamunade aastatoodangust.

Kanamunade hinnad. (Tüki hind snt.)

Average Price per Egg (Obtained. Sants).

	Saadud eksportmunade hind Tallinnas Export Eggs at Tallinn	Väljamaksu hind muna kogumispunktides Foresters' Purchase Price		Siseturgu kestmüne hind Home Market Price	Võistluskanapidamistes saadud kestmüne hind Obtained by Competing Farms
		üle 60 gr	60—60 gr		
1934	5,30	3,8	3,5	4,7	5,0
1933	5,75	4,1	3,5	4,0	4,0
1932	5,00	3,5	3,8	4,0	4,0
1931	6,25	4,2	4,0	6,0	6,0
1930	8,25	—	—	7,0	7,0
1929	10,40	—	—	8,0	8,0

Munahinnad välisturgudel on alates 1929. a. langenud, mis põhjustas ka languse siseturul. Viimase, s. o. 1934. a. munahinna tõus siseturul oli tingitud munahindade kindlustamisest suurema toodangu hooaegadel — aprillist augustini, kuna hinnad välisturgudel olid isegi madalamad eelmise aasta hindadest.

Võistluskanapidamistes on munad realiseeritud kõrgema hinnaga, kui tavalistes talukanapidamistes. See on tingitud sellest, et võistluskanapidamised on realiseerinud mune aasta läbi, seega ka talvel, mil hinnad kõrgemad, kuna tavalistes talukanapidamistes sünnib munade müük peaaesjalikult suvekuudel, mil hinnad madalamad. Kuigi 1934. a. eksportmunade hind oli madalam eelmise aasta hinnast, oli hind siiski kõrgem munamüügi peahooaegadel — maist augustini. Nii maksusid 55 gr. rasked eksportmunad maal kogumispunktides 1933. a. mais 22 snt, juunis 21 snt, juulis 20 snt ja augusti esimestel nädalatel 23—27 snt kümme, kuna 1934. a., mil kanamunahind oli kindlustatud, maksusid sama rasked eksportmunad kogumispunktides kuni augustini 23,5 snt kümme. Alates augustist oli munahind 1934. a. madalam eelmise aasta hinnast, mille tõttu ka keskmise munahind tuli madalam, kuid harilikku kanapidaja sissetulekud kanapidamisest olid sellele vaatamata kõrgemad, sest munade müügihooaegadel oli hind kõrgem.

Käitiskulutus. Kanapidamise käitiskulutus *Working Costs.* näitab kogu kanapidamisega seotud kulutuse suurust, võtmata arvesse kanapidamisse mahutatud protsendinõudlust.

Kanapidamise käitiskulutus võistluskanapidamistes.

Working Costs of Competing Poultry Farms.

	Käitiskulutus kanapidamise kohta kr. Per Farm	Käitiskulutus linnu kohta. Per Hen						
		Juureostud kr. Purchase of Birds	Sööda kulu Feeding		Töökulu kr. Labour	Inventari väärtuses vähenemine kr. Amortisation	Muud kulud kr. Other Expenses	Kokku linnu kohta kr. Total per Hen
			Sü Feed Units	kr				
1933/34	473,10	0,80	46	3,99	1,61	0,67	0,47	7,04
1932/33	429,68	0,37	44	3,66	1,45	0,80	0,52	6,80
1931/32	481,13	0,79	46	3,82	1,78	0,94	0,62	7,95
1930/31	706,10	0,83	44	4,71	1,80	1,24	0,77	9,85
1929/30	708,62	0,46	50	6,13	2,18	1,12	0,84	10,73
1928/29	666,83	0,18	54	7,68	1,78	0,96	0,37	10,97
6 aasta keskml. 6 Years' Au'ge	575,08	0,40	47	5,00	1,77	0,95	0,59	8,80

Vastavalt kanapidamise kogusaagi langusele on langenud ka kanapidamisega seotud kulud, eriti sööda- ja töökulud.

Käitiskulutus oli 1934. a. kr. 473,10 kanapidamise või kr. 7,04 linnu kohta. Sellest oli 57% söödakulu, 23% töökulu ühes juhatamisega ja 11% inventari väärtuse vähenemine aasta lõpuks. Jooksev kulutus oli samal aastal kr. 467,72 kanapidamise või kr. 6,95 linnu kohta. Jooksvad kulud 1934. a. olid suuremad eelmise aasta omadest, mis tingitud toodanguvõimeliste kanapidamiste arvu suurenemisest, kuid siiski madalamad viimase 6 aasta keskmisest.

Kanapidamise arvepidamise andmetest selgub, et jooksvad kulud linnu kohta vähenavad lindude arvu suurenedes kanapidamise kohta, kuid suurenevad käsikäes kanade toodangu suurenemisega.

Suurema osa kanapidamise käitiskulutusest moodustavad söödakulud, mis olid 1934. a. kr. 277,09 kanapidamise või kr. 3,99 linnu kohta ja viimase 6 aasta keskmiselt vastavalt kr. 5.— linnu kohta. Viimasel kolmel aastal on püsinud söödakulud enam-vähem ühekõrgustena, kusjuures ka kanadele tarvitatud söödakogus on püsinud enam-vähem ühesuurusena. Söödakulude hulgas on arvestatud ka pögade kasvatamiseks tarvitatud sööt, mis ühe linnu kohta

teeb söödakulu vähe suuremaks. 6 a. keskmiselt on kulutatud linnu kohta 47 sü sööte, hinnaga 10 snt.

Sellest oli tera- ja kaunvilja 24 sü, muid jõusööte 10 sü, piimasaadusi 2 sü, kartuleid ja juurvilja 5 sü, haljassööte ja karjamaad 4 sü ja muid sööte 2 sü. 1933/34. a. kulutati kana kohta 46 sü sööte, hinnaga 8,7 snt söötühik. Sellest oli jõusööte 34 sü kr. 3,17 väärtuses, hinnaga 9,3 snt söötühik. Jõusöödad moodustasid 74% kogu söödast ja 79% kogu söödakulust, sest jõusöötades tuli söödaihiku hind kallim. Üksikkanapidamiste andmetest selgub, et kanapidamises ei etenda põhjanevat osa üksi söötade kogus, vaid ka sööda koostis ja etteandmisviis.

Teise tähtsama osa kanapidamise käitiskulutus moodustavad töökulud, mis olid 1934. a. kr. 106,43 kanapidamise või kr. 1,61 linnu kohta ja viimase 6 aasta keskmiselt kr. 1,77 linnu kohta. Töökulude hulgas on arvestatud ka juhatamise tasu, mille suuruse määramiseks on võetud ühelt poolt kassa läbikäik (sissetulek lindudest ja munadest + väljaminek söötade ostuks), võttes sellest 2,5% ja teiselt poolt kanapidamisse investeeritud kapital, millest võetud olude kohaselt 0,50—1,50%.

Inventaari väärtuse vähenemine, s. o. lindude, ehitiste ja inventari amortisatsioon oli 1934. a. kr. 43,15 kanapidamise või kr. 0,67 linnu kohta, millest lindude amortisatsioon ja riisiko kr. 0,12 ja ehitiste ning masinriistade amortisatsioon kr. 0,55 linnu kohta. Lindude amortisatsioon ja riisiko on arvestatud 5% ja ehitiste ning masinriistade amortisatsioon 7% vastavast kapitalist. Lindude amortisatsioon tuleb kõne alla ainult töukanapidamistes, kuna harilikus kanapidamises on tegemist ainult riisikoga. Ka käesolevais andmeis on lindude amortisatsioon väike, kuna riisiko on 3—4% lindude kapitalist.

Muud kulud olid 1934. a. kr. 29,96 kanapidamise või kr. 0,47 linnu kohta, mis võrreldes eelmise aastaga on langenud 5 snt linnu kohta või 9% ja viimase 6 aasta keskmisest madalamad 12 snt linnu kohta või 20%. Muude kulude all on arvestatud pakkimis- ja veokulud, maarent, kanade jook-

suaedade pealt, kütte, valgustuse, maksude, kindlustuse, arstimate ja aluspõhu kulud.

Kanapidamise puhtsaak. Kogusaagi ja käitiskulutuse vahe näitab, palju kanapidaja saanud puhtsaaki, s. o. palju on jäänud kanapidajale kanapidamisse mahutatud kapitalide protsentideks, kui kõik muud kulud on kaetud.

Kanapidamise puhtsaak võistluskanapidamistes.

Net Profits Obtained by Competing Farms (Krones).

	Puhtsaak kanapidamise kohta Kr. Per Farm	Puhtsaak linnu kohta Kr. Per Hen	Puhtsaagi % aktiva kapitalist % of Working Capital
1933/34	87,23	1,17	11,89
1932/33	49,42	0,63	6,71
1931/32	30,15	0,42	3,60
1930/31	98,89	1,06	8,09
1929/30	131,60	1,83	11,16
1928/29	72,60	1,02	7,13
6 a. keskm. 6 Years' Average	77,48	1,02	7,43

Võistluskanapidamiste keskmiselt jäi puhtsaaki 1934. a. ühe kanapidamise kohta kr. 87,23 või ühe linnu kohta kr. 1,17, mis tasus investeeritud kapitali 11,89%-ga. See viimase aasta puhtsaak ületab 6 aasta keskmise 14% võrra ja on ainult madalam 1929/30. a. puhtsaagist, kuid on tasunud siiski investeeritud kapitali vähe kõrgema protsendiga, sest investeeritud kapital on vähenenud.

Võistluskanapidamiste hulgas on kanapidamisi, kus ühe linnu kohta jäi kapitali tasuks kr. 4,67 puhtsaaki ja ka kanapidamisi, kus ühe linnu kohta tuli kahju kr. 1,87. Põhjused on siin mitmesugused; ühelt poolt halb hoolitsemine, suured investeerimised, kallid sööt ja mitteotstarbekohane söötmine. Suuremaid puhtsaake on andnud kanapidamised, kus korralikud kanade eluruumid ja intensiivne söötmine ning korralik hoolitsemine. Eriti head tasuvust on andnud kanapidamised, kus kanadele on tarvitatud söödaks lihajätteid ja odavat liha, mis mõjutavad munemist ergutavalt ja teevad sööda odavamaks.

Olulisemaks tasuvuse teguriks on otstarbekohane kanade söötmine ja sööda koostis, korralikud eluruumid ja kanade munemisvõime. Parema tasuvusega kanapidamistes

on kõrge munatoodang, kusjuures eriti talvine munemine on suur, mille tõttu ka munade keskmine realiseerimishind kõrgem.

Kanapidamise tulu. Võistluskanapidamiste seisukohalt, kes on enamuses väikemajapidamised, käsitöökohad ja alevielanikkude kanapidamised, ei ole puhtsaak ehk kapitali tasuvus niivõrt tähtsaks tasuvuse mõõdupuuks kui tulu, sest nendes ei ole kanapidamine mitte niipalju kapitali mahutuse kohaks kui oma ja perekonna tööjõu otstarbekohasemaks kasutamisevõimaluseks. Väikemaomanik, käsitöeline ja ka alevielanik saab kanapidamises kasutada oma perekonna tööjõudu paremini kui muidu ja soetab kanapidamisega tulusa majapidamise kõrvalharu, sest andmed näitavad, et korrapärasel pidamisel katab kanapidamine sööda- ja muud kulud, tasub tööpalgat ja jätab investeeritud kapitali tasuks veel teatava summa, mis tasub selle veel kaunis rahuldava protsendiga.

Tulu kanapidamisest võistluskanapidamistes (kroonides).

Income from Poultry Farming Obtained by Competing Farms (Krones).

	Tulu kanapidamise kohta Per Farm	Tulu linnu kohta Per Hen	Tulu, kui karjamaa sööt ei ole arvestatud <i>Income, not Counting Natural Feed</i>	
			Kanapidamise kohta Per Farm	Linnu kohta Per Hen
1933/34	193,66	2,78	200,45	2,89
1932/33	135,52	2,08	133,37	2,14
1931/32	140,88	2,20	153,38	2,41
1930/31	230,32	2,86	254,64	3,18
1929/30	232,33	4,01	316,91	4,51
1928/29	170,79	2,80	227,00	3,80
6 aasta a. keskm. 6 Years' Average	192,24	2,80	215,21	3,15

Võistluskanapidamiste ulatus on väike — 6 aasta keskmiselt 65 lindu ja see nõuab keskmiselt $\frac{1}{6}$ inimese tööjõudu, kuid andis tulu 6 aasta keskmiselt kr. 192,24 kanapidamise või kr. 2,80 linnu kohta.

Kanapidaja tulu kujuneb veelgi suuremaks, sest söötade hulgas arvestatud karjamaa söödakulu ei tingi suure osa kanapidamiste juures õieti mingit kulu, vaid kanad otsivad ise pudenenud teri ja söövad rohtu, mis muidu või tildse oleks jäänud kasutamata. Kui jätta arvestamata kahjud, mis

kanad sünnitavad vabalt liikudes ja kui kanade karjamaa ei nõua erilist kulu, siis tuleb tulu kanapidamisest 6 aasta keskmiselt kr. 215,21 kanapidamise või kr. 3,15 linnu kohta.

Nagu kanapidamise arvepidamise andmetest selgub, võib ettevõtlik kanapidaja isegi ostusöötaid pidada kanu ärilisel alusel, eeldades sinjuures suurt hoolt ja korda.

Võrreldes kanapidamise viimase arveaasta tulemusi eelmiste aastatega selgub, et võistlevad kanapidamised on palju edenenud ja on tekkinud palju uusi korralikke ja tasuvaid kanapidamisi.

Kanamunade tootmiskulud. Kanamunade tootmiskulud on saadud võistlevate kanapidamiste arvepidamise andmetest. Need andmed ei anna

kill tootmiskulusid üleriiklikus ulatuses, kuid võimaldavad siiski kaunis tõetruu kalkulasiooni aluse.

Kanamunade tootmiskulud ja omahind.

Cost of Production and Own Cost.

	Tootmiskulu Production Cost		Omahind Own Cost	
	Muna tüki kohta snt, Per Egg, snt	Muna kg kohta kr. Per Eggs kg kr.	Muna tüki kohta snt, Per Egg, snt	Muna kg kohta kr. Per Eggs kg kr.
1933/34	3,7	0,66	3,3	0,50
1932/33	3,7	0,66	3,3	0,50
1931/32	4,2	0,75	3,7	0,66
1930/31	5,4	0,97	4,7	0,85
1929/30	6,0	1,08	5,2	0,94
1928/29	7,3	1,31	6,4	1,15
6 a. keskmine 6 Years' Average	5,0	0,90	4,4	0,70

Vastavalt kanamunade hinna langusele, alates 1929. a., on langenud ka kanamunade tootmiskulu ja omahind 49% võrra. Kanamunade tootmiskulu langemist põhjustas sööda- ja töökulude odavnemine ning kanade keskmise munatoodangu tõus. Võrreldes viimase 6 aasta keskmisega, oli munade tootmiskulu viimasel arveaastal madalam 1,3 snt muna tüki või kr. 0,24 muna kg kohta ehk 26%.

Nagu eeltoodud andmetest selgub, on kanapidajad saanud kanamunadest ka viimastel aastatel hindu, mis on kahtnud toot-

miskulud, arvatud välja ainult 1931/32. a., mil munadest saadud hind ei katnud tootmiskulu, kuid ületas siiski munade omahinna.

See tõendab, et kanapidamine on veel praegustegi munahindade juures tulus majapidamisharu, kui see on otstarbekohaselt

korraldatud. Kui kanapidamiseks on olemas ruumid, mida muul viisil pole võimalik tulusamalt kasutada, siis jääb kanapidamisel tähtsamaks kululiigiks ainult söödakulu, mille aga kanapidamine korralikult pidamisel täielikult katab jättes kanapidajale veel korraliku töötasu.

HOBUSTE TÕUPARANDUS. — IMPROVEMENT OF HORSE BREEDS.

Hobuste tõuparanduse alal oli kõige suurem ülesanne täita riigi sugutäkkudel, kuid 1934. a. suurenes ka era sugutäkkude arv, nõnda et riigi ja era sugutäkkude arv sai pea võrdseks, kuid paarituste arvult olid riigi sugutäkkud siiski tarvitataavamad. Riigi sugutäkke oli 1934. a. 103 ja era sugutäkke 102. Riigi sugutäkkud sooritasid 4129 paaritust aasta jooksul ja era sugutäkkud 2901 paaritust. Tõutäkkude paarituste arv kasvas seega eelmise aasta 4896 paarituse pealt 7030 peale, suurenedes ligi 44% võrra. Paarituste koguarvu suurenemisega käsikäes suurenes ka paarituste arv ühe täku kohta nii riigi kui ka era sugutäkkude juures. Riigi sugutäkkude paarituste arv ühe täku kohta tõusis eelmise aasta 35,1 paarituse pealt 40,1 paaritusele ja era sugutäkkude paarituste arv ühe täku kohta tõusis 21,7 pealt 28,4 paaritusele, s. o. riigi ja era täkkude keskmiselt paarituste arv täku kohta tõusis eelmise aasta 29,1 pealt 34,3 peale.

Tõugude järgi paaritamiseks oli kõige rohkem tarvitada Tori tõugu täkke — 117, neist 66 riigi ja 51 era täkku. Ardenni tõugu täkke kasutati paaritamiseks 50. Eesti tõugu täkke 38. Paaritamiseks kasutatud Eesti ja Ardenni tõugu täkkudest oli enamus era täkke. Kõige intensiivsemalt kasutati paaritamiseks Ardenni tõugu täkke. Ardenni tõugu täkkude paarituste arv täku kohta tõusis eelmise aasta 34,6 paaritusest 38,7 paaritusele, tõustes seega 12%. Tori tõugu täkke kasutati paaritamiseks aasta jooksul keskmiselt 37,4 korda ja Eesti tõugu täkke 19,1 korda. Nagu toodud andmestikust näha, leidsid Eesti tõugu täkkud kõige vähem kasutamist. Paarituste intensiivsusest kõneldes võiks tähendada, et kõige intensiivsem oli riigi Ardenni tõugu täkkude kasuta-

mine paaritamiseks, kuna neil keskmine paarituste arv tõusis 52 peale aastast.

Maade järgi sugutäkkude kasutamine suurenes eelmise aastaga võrreldes kõige rohkem Valgamaal — 94%, s. o. peagu kahekordistus, Harjumaal 89%, Pärnumaal 64%, Järvamaal 61% jne., ainult Saaremaal ei suurenenud paarituste arv eelmise aastaga võrreldes, vaid näitas 10% tagasiminekut.

Riigi sugutäkkude suuremaks depooks on Tori kasvandus, kust täkkudega varustatakse ka muid kohti. Suguhoobustena oli Tori kasvanduses 1. IV 1935 52 hobust; neist 7 täkku ja 45 mära. Noorhoobuseid oli Tori kasvanduses 90, neist 63 täkku ja 27 mära. Peale sugu- ja noorhoobuste oli Tori kasvanduses 18 tööhobust, nõnda et Tori kasvanduse hobuste koostis 1935 a. 1. IV oli 160 hobust.

Suguhoobuseist tõugude järgi peeti Tori kasvanduses mitte ainult Tori hoobuseid, vaid ka Eesti ja Ardenni tõuge. Tõugude järgi oli Tori kasvanduses täkke: Tori tõugu — 5, Eesti — 1 ja Ardenni — 1; märasid: Tori tõugu — 24, Eesti — 10 ja Ardenni — 11. Noorhoobuseist oli täkke: Tori tõugu — 34, Eesti — 15 ja Ardenni — 14; märasid: Tori tõugu — 21, Eesti — 4 ja Ardenni tõugu — 2.

Peale Tori kasvanduse oli riigi sugutäkke riigimõisades ja mujal. Et rahuldada tarvet ratsatiibiliste sugutäkkude järgi, suurendati nende arvu eelmise aasta 6 pealt 7 peale 1934. a. Neist asus 3 Järvamaal ja 4 Viljandimaal. Paaritusandmeist on näha, et ratsatiibiliste täkkude kasutamine näitab elavnemist. Keskmine paarituste arv täku kohta tõusis eelmise aasta 42 pealt 47,3 peale.

Hobuste tõuparanduse töös aitavad teataval määral kaasa näitused ja võistlused. Noorhoobuste näitusi peeti 1934. a. 52. eelmise

aasta 48 vastu ja välja pandi 794 noorhobust, millisest arvust näituste hindamiskomisjonid leidsid auhinnaväärilisi noorhobuseid 721. Võrreldes näitusele väljapandud noorhobuste arvu ja näitustel auhinnatud noorhobuste arvu selgub, et väljapandud hobuste arvust hinnati 91%, kuna aasta varemalt hinnati auhinnavääriliseks 85% väljapandud noorhobuseist; sellest võib järeldada, et väljapandud hobusematerjal oli 1934. a. parem kui aasta varemalt.

Tõugude järgi suurenes kõige rohkem Eesti tõugu noorhobuste väljapanekute arv. Eesti tõugu noorhobuseid pandi näitustele välja 152 eelmise aasta 77 vastu ja neist auhinnati 141 eelmise aasta 70 vastu. Noorhobuste näitustele väljapandud Tori hobuste

arv oli väiksem kui eelmisel aastal, kuid auhinnatute arv näitas tõusu. Tori tõugu noorhobuseid pandi näitustel välja 467 eelmise aasta 483 vastu ja auhinnati 424 eelmise aasta 414 vastu. Ardenni noorhobuseid pandi näitustel välja 175 ja auhinnati 156. Auhinnatute arv näitas tõusu, kuna väljapandute arv oli võrdne eelmise aastaga.

Noorhobuste näitustel väljajagatud auhindade summa näitas aga vähenemist. Auhindadeks jagati 1934. a. kokku 2060 kr. eelmise aasta 2386 kr. vastu. Auhindadeks jagatud summa koosnes toetusest Põllutöömisteeriumilt ja seltskondlikelt asutisilt. Põllutöömisteeriumilt saadud summadest anti auhindadeks 1472 kr. ja seltskondlikelt asutisilt saadud summadest 588 kr.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS MAIS JA AASTA ESIMESEL VIIEL KUUL 1935.

FOREIGN TRADE IN MAY AND IN THE FIRST 5 MONTHS OF 1935.

Väliskaubandus liigub käesoleval aastal pidevalt tõusu suunas. Kõik kuud üksikult, kui ka kogusummas ületavad eelmise aasta vastavate kuude arvused nii sisse- kui väljaveos. Väljavedu areneb siiski hoogsamalt, mille tulemuseks saavutasime käesoleva aasta esimese viie kuu jooksul ligi poole suurema kaupade läbikäigu juures 2,0 milj. kr. võrra aktiivse bilansi, kuna möödunud aastal samal ajavahemikul bilanss oli 0,4 milj. kr. võrra passiivne.

Väliskaubandus mais 1935.

Käesoleva aasta mais kaupade läbikäik suurenes võrreldes eelmise aasta vastava kuu andmetega 3,2 milj. kr. ehk 34,3%. Väljavedu kasvas 33,2% ja sissevedu 35,5% ning väliskaubanduse bilanss kujunes 405 tuh. kr. võrra aktiivseks — eelmise aasta 381 tuh. kr. vastu.

Võrreldes käesoleva aasta mai väljaveo andmeid eelmise aasta vastava kuu andmetega, näeme väljaveo suurenemist kõikides rühmades, kuid eriti tugevasti ilmneb see toor- ja poolvalmisainete rühmas. Toor- ja poolvalmisainete väljavedu suurenes 54,0%, toit- ja maitseainete 21,0%, valmissaaduste 10,2% ja

elusloomade väljavedu enam kui seitsmekordseks.

Toor- ja poolvalmisainete rühma suuremine tuleb panna peamiselt lina ning väiksemal määral toornahkade, metsamaterjali ja kunstsarve suurenenud väljaveo arvele. Võrreldes eelmise aasta mai andmetega kasvas (väärtuse järgi) lina väljavedu enam kui 7-me kordseks, toornahkade 4-ja kordseks, metsamaterjali 6% ja kunstsarve väljavedu 63%, kuna bensiini väljavedu kahanes, ning tselluloosi ja põlevkiviõli väljavedu jäi peagu eelmise aasta tasemele.

Toit- ja maitseainete väljaveo kasvu peapõhjustajaks oli või, munade ja kartulite suurenenud väljavedu. Võid vedasime välja käesoleva aasta mais 901 tn. 1073 tuh. kr. väärtuses — eelmisel aastal 835 tn. 926 tuh. kr. väärtuses — seega kasvas väljaveetud või kogus 66 tn ehk 8% ja saadud rahasumma suurenes 147 tuh. kr. ehk 16%. Mune müütime välisturgudele käesoleva aasta mais 8,9 milj. tk. — 6,2 milj. tk. vastu möödunud aastal — seega kasvas väljaveetud munade arv 2,7 milj. tk. ehk 42%, kuna munade eest saadud rahasumma suurenes 101 tuh. kr. ehk 47% võrra. Peale tähendatud olulisemate ainete

suurenes veel kartuli väljavedu väärtuse järgi ligi 7-me kordseks, kuna liha ja lihakauba väljavedu kahanes 36% võrra.

Valmissaaduste rühma tähtsamatest ainetest näitas kasvu (väärtuse järgi) vineeri ja toolipõhjade ning puuvillase lõnga ja niidi väljavedu, ajalehe- ja trükipaberi väljavedu jäi eelmise aasta tasemele, kuna ülejäänud ainete väljavedu kahanes. Võrreldes eelmise aasta mai andmetega kasvas vineeri ja toolipõhjade (17%) ning puuvillase lõnga ja niidi (46%) väljavedu; kuna puuvillase riide, jämeda linase riide, džuu triide ja -kottide, tsemendi ja tahvelklaasi väljavedu kahanes.

Väliskaubanduse läbikäik mais 1934—35. a.

Turnover of May Foreign Trade 1934—35.

	Mai		1./I—31./V		1./I—31./V 35 1934. = 100
	1935	1934	1935	1934	
	Tuhandetes kr. — in 1000 kr.				
Väljavedu — Exports .	6 536	4 908	28 106	20 045	+40,2
Sissevedu — Imports .	6 181	4 525	26 140	20 408	+28,1
Läbikäik — Turnover .	12 667	9 431	54 246	40 453	+34,1
Väljavedu ± —					
Exports ±	+405	+381	+1966	—303	
	Tuhandetes tonnides — in 1000 tns.				
Väljavedu — Exports .	41	40	145	108	+34,3
Sissevedu — Imports .	26	23	90	96	+3,1
Läbikäik — Turnover .	67	63	244	204	+19,6

Võrreldes eelmise aasta mai andmetega, muutus (väärtuse järgi) sisseveetud kaupade koostis järgmiselt: valmissaaduste (38%), toor- ja poolvalmisainete (41%) ja elusloomade (135%) sissevedu suurenes, kuna toit- ja maitseainete (4%) ning kallismetallide ja kivide (25%) sissevedu kahanes.

Valmissaaduste sisseveo suurenemisega kasvas enamik rühma tähtsamaid aineid. Tunduvat kasvu näitas raua ja terase (54%), kunstsiidilõnga ja -niidi (32%) ning villase lõnga ja niidi (18%) sissevedu, kuna puuvillase riide ja kummi ning kummikauba sissevedu kahanes. Peale nimetatud muudatuste valmissaaduste rühmas oleks nimetamisväärne veel põllutöömasinate (76%), jõe- ja töömasinate (173%) ning transportvahendite (213%) sisseveo kasv.

Toor- ja poolvalmisainete rühmas kasvas (väärtuse järgi) väetiste (97%), kivisöe ja koksi (29%), toortubaka (51%), toornahkade (15%), bensiini (40%) ja puuvilla (33%) sissevedu, kuna džuu di ja petrooleumi sissevedu

kahanes ning villa sissevedu jäi peagu eelmise aasta tasemele.

Toit- ja maitseainete rühma sisseveo kahanemine (väärtuse järgi) tuleb panna peamiselt kahanenud soola sisseveo arvele. Võrreldes eelmise aasta mai andmetega kahanes soola sissevedu (28%), kuna heeringate sissevedu näitas kasvu ja suhkru sissevedu jäi peagu eelmise aasta tasemele.

Väliskaubandus esimesel viiel kuul 1935.

Käesoleva aasta esimese viie kuu väliskaubanduse läbikäik kasvas võrreldes eelmise aasta vastava ajavahemikuga 14 milj. kr. ehk 34,1% võrra, millest suurim osa langes väljaveo arvele. Väljavedu suurenes 8 milj. kr. ehk 40,2% ja sissevedu 6 milj. kr. ehk 28,1% võrra.

Võrreldes eelmise aasta esimese viie kuu andmetega, kasvas kõikide rühmade väljavedu. Eriti tugevat tõusu näitas toor- ja poolvalmisainete väljavedu (71,1%), kuna toit- ja maitseainete väljavedu suurenes 31,9%, valmissaadused 11,1% ning elusloomade väljavedu 3-me kordseks.

Toor- ja poolvalmisainete väljavedu andis käesoleva aasta esimese viie kuu jooksul 5,3 milj. krooni enam kui möödunud aastal samal ajavahemikul. Sellest enamsaadud summast tuleb panna 2,8 milj. kr. lina, 1,1 milj. kr. tselluloosi ja 0,8 milj. kr. metsamaterjali arvele. Lina väljaveo suure tõusu põhjustajaks on lina kõrge hind ja elav nõudmine linaturul, mis meelitab talupidajaid kõiki tagavarasid realiseerima. Ka tselluloosi ja metsamaterjali väljaveo tõusu mõjutajaks on peamiselt soodus turukonjunktuur käesoleval aastal. Võrreldes eelmise aasta esimese viie kuu andmetega kasvas lina väljavedu koguselt ligi 2-he kordseks ja väärtuselt 3-me kordseks, tselluloosi väljavedu suurenes (väärtuse järgi) 40% ja metsamaterjali väljavedu 49%. Peale tähendatud kolme olulisema aine suurenes toor- ja poolvalmisainete rühmas veel toornahkade 30%, kunstsarve 54% ja põlevkiviõli väljavedu 33%, kuna bensiini väljavedu kahanes.

Toit- ja maitseainete väljavedu suurenes peamiselt või, munade, kartuli ja erakordselt väljaveetud nisu arvel. Võid vedasime välja käesoleva aasta esimese viie kuu jooksul 3070 tn. 4 131 tuh. kr. väärtuses — eelmise aasta 2 714 tn. 3 190 tuh. kr. vastu — seega kasvas

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — Foreign Trade of Principal Commodities.

	Mai				1/1 — 31/V			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1985	1984	1985	1984	1985	1984	1985	1984
VALJAVEDU — EXPORTS.								
Üldse: — Total:								
I. Elusloomad (arv) — Animals, living (number)	2 858	102	176	24	2 941	661	200	65
II. Toit- ja maitseained, joogid — Food Products, Sttm. Bever.	4 978	2 628	1 919	1 586	18 916	10 426	7 946	6 024
Sellest: — thereof:								
Nisu — Wheat	—	—	—	—	4 170	—	474	—
Kartul — Potatoes	2 491	748	79	12	4 499	3 088	160	99
Või — Butter	901	836	1 078	928	8 070	2 714	4 131	3 190
Munad — Eggs 1000 tk.	8 886	6 236	314	213	12 049	7 555	412	255
	583	370			723	449		
Liha ja liha kaup — Meat and Meat Products	222	264	185	290	1 818	1 577	1 588	1 742
III. Toor- ja poolv.-ain. — Raw a. Semi-Manufact. Materials	33 331	34 119	2 842	1 845	110 102	82 043	12 694	7 420
Sellest: — thereof:								
Toornahad — Hides undressed	110	35	178	41	219	234	345	266
Metsamaterjal — Timber Materials	20 965	24 838	949	897	48 800	42 657	2 428	1 683
Tselluloos — Cellulose	4 415	4 311	502	508	32 402	22 065	8 730	2 865
Lina ja -takud — Flax and Tow	788	162	876	121	3 588	1 974	4 181	1 396
Bensiin — Benzine	48	199	14	67	580	980	200	322
Põlevkiviõli — Shale Oil	1 349	1 230	61	63	6 326	4 168	280	210
Kunstsarv — Artificial Horn	44	38	98	60	234	209	525	841
IV. Valmisraadused — Manufactured Articles	2 882	3 737	1 599	1 451	15 484	15 847	7 262	6 536
Sellest: — thereof:								
Vineer ja -toolipõhjad — Plywood and Chair-backs	1 220	1 195	299	255	7 504	5 601	1 555	1 149
Ajalah- ja trükipaber — News- a. other Printing Paper	638	5 99	121	120	3 115	2 961	571	560
Puuv. lõng ja -niit — Woolen Yarn and Thread	101	61	268	182	441	249	1 207	753
Puuv. riie — Cotton Piece Goods	75	76	387	409	383	389	1 616	1 788
Linane riie jäme — Linen, coarse	19	34	40	70	185	170	281	349
Džautriie ja -kotid — Jute Cloth and Sacks	131	148	79	94	689	727	409	494
Tsement — Cement	—	872	—	40	349	2 578	15	117
Tahvelklaas — Sheet Glass	255	360	48	61	1 245	1 507	224	297
V. Kallismetallid ja -kivid — Precious Metals and Stones	—	—	—	—	0	—	4	—
SISSEVEDU — IMPORTS.								
Üldse: — Total:								
I. Elusloomad (arv) — Animals, living (number)	13	50	0	0	30	47	18	3
II. Toit- ja maitseained, joogid — Food Products, Sttm. Bever.	4 103	4 456	373	389	17 929	21 875	1 732	2 204
Sellest: — thereof:								
Heeringad — Herrings	98	39	10	9	625	920	74	170
Sool — Salt	1 792	2 103	34	47	7 386	7 561	143	169
Suhkur — Sugar	1 985	1 828	225	229	8 928	7 762	895	1 127
III. Toor- ja poolv.-ain. — Raw a. Semi-Manufact. Materials	15 576	13 260	2 095	1 487	62 105	60 048	9 044	7 158
Sellest: — thereof:								
Toortubak — Tobacco unmanufact.	61	45	109	72	215	207	371	321
Toornahad — Hides undressed	121	67	105	91	849	330	554	360
Džaut — Jute	140	179	32	46	1 102	958	262	230
Puuvill — Cotton	446	344	555	418	2 261	1 607	2 984	1 915
Vill — Wool	34	39	102	104	181	116	480	378
Kivistisi ja koks — Coal and Coke	8 091	8 463	54	42	18 774	13 348	417	216
Petrooleum — Petroleum	770	1 081	48	76	4 988	5 384	238	307
Bensiin — Benzine	508	347	42	30	1 813	1 214	154	112
Väetised — Fertilisers	4 222	1 768	281	117	19 688	16 881	1 195	1 126
Väävel puhastam. — Sulphur unpurified	3 207	—	283	—	3 207	—	283	—
IV. Valmisraadused — Manufactured Articles	5 949	4 913	3 660	2 645	19 190	14 511	15 307	11 014
Sellest: — thereof:								
Puuv. riie — Cotton Piece Goods	7	18	73	231	81	84	1 137	1 069
Villane lõng ja -niit — Woolen Yarn and Thread	13	12	109	92	100	100	734	783
Kunstsidi lõng ja -niit — Rayon Yarn and Thread	24	17	140	108	103	76	612	475
Raud ja teras — Iron and Steel	2 889	2 189	456	296	8 665	5 927	1 372	902
Kummi ja k. kaup — Rubber and Rubber Goods	50	47	131	141	191	158	559	427
V. Kallismetallid ja -kivid — Precious Metals and Stones	0	0	3	4	0	0	39	29

väljaveetud või kogus 356 tn. ehk 11% ja saadud rahasumma suurenes 941 tuh. kr. ehk 29% võrra. Mune vedasime välja käesoleva aasta esimese viie kuu jooksul 12,0 milj. tk. 412 tuh. kr. väärtuses — eelmise aasta 7,6 milj. tk. 255 tuh. kr. vastu — seega suurenes kogus 4,4 milj. tk. ehk 59% ja väärtus 158 tuh. kr. ehk 62% võrra. Kasvas veel kartulite väljavedu (väärtuse järgi) 62%, kuna liha ja liha-kauba väljavedu näitas tagasiminekut (9%). Liha ja lihakauba tagasimineku põhjustajaks on peekon, kuna muu liha väljavedu näitab õige hoogsat kasvu.

Kaubarühmade osatähtsuse % väärtuse järgi

1/I—31/V 1934/35. a.

Percentages of Separate Groups of Merchandise According to Value

	Väljavedu Exports		Sissevedu Imports	
	1935	1934	1935	1934
I Elusloomad — <i>Animals, living.</i>	0,7	0,3	0,1	0,0
II Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	28,3	30,1	6,6	10,8
III Toor- ja poolvalmisained — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	45,2	37,0	34,6	35,1
IV Valmisraud — <i>Manufactured Articles</i>	25,8	32,6	58,6	54,0
V Kallismetallid ja kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0,0	—	0,1	0,1
Kokku — <i>Total</i>	100	100	100	100

Valmisraudade väljaveo suurenemine tuleb panna peamiselt kolme olulisema kauba, nimelt: puuvillase lõnga ja niidi, vineeri ja toolipõhjade ja ajalehe- ja trükipaberi arvele. Võrreldes eelmise aasta esimese viie kuu andmetega kasvas puuvillase lõnga ja niidi (60%), vineeri ja toolipõhjade (35%) ning ajalehe- ja trükipaberi (2%) väljavedu, kuna puuvillase riide, jämeda linase riide, džuuatriide ja -kottide, tsemendi ja tahvelklaasi väljavedu kahanes.

Võrreldes eelmise aasta esimese viie kuu andmetega suurenes (väärtuse järgi) kõikide rühmade sissevedu (peale toit- ja maitseainete rühma). Valmisraudade sissevedu suurenes 39,0%, toor- ja poolvalmisainete 26,3%, kallismetallide ja kivide 34,5% ja elusloomade rühma sissevedu 6-kordseks, kuna

toit- ja maitseainete sissevedu kahanes 21,4% võrra.

Valmisraudade sissevedu suurenes peamiselt puuvillase riide (6%), kunstsiidist lõnga ja niidi (29%), raua ja terase (52%), kummi ja kummikauba (31%), põllutöömashinate (133%), jõu- ja töömashinate (34%) ning transportvahendite (230%) arvel.

Kõigi toor- ja poolvalmisainete rühma olulisemate ainete (peale petrooleumi) sissevedu näitas tõusu. Eriti hoogsalt kasvas puuvilla (56%), villa (22%), kivisöe ja koksi (93%), toornahkade (54%) ja bensiini (38%) sissevedu ning väiksemal määral toortubaka, džuuatri ja väetiste sissevedu, kuna petrooleumi sissevedu kahanes. Peale tähendatud ainete toodi sisse käesoleva aasta esimese viie kuu jooksul puhastamata väevliit 283 tuh. kr. väärtuses, kuna möödunud aasta samal ajavahemikul puhastamata väevli sissevedu ei olnud.

Toit- ja maitseainete rühma sisseveo kahenemisega (väärtuse järgi) langes ka kõigi tähendatud rühma olulisemate ainete sissevedu. Nii kahanes heeringate sissevedu 56%, soola 15% ja suhkrut sissevedu 21%, kuna suhkrut sissevedu koguselt näitas kasvu.

Võrreldes eelmise aasta esimese viie kuu andmetega kasvas kaubavahetus Britiga, Saksaga, P.-Am. Ühendriikidega, Soomega, Rootsiga, N. S. V. Liiduga ja Leeduga kuna kahanes Lätiga, Prantsusega ja Poolaga.

Tähendatud riikidest oli meil käesoleva aasta esimese viie kuu väliskaubanduse bilanss aktiivne: Britiga +7 012 tuh. kr., Lätiga +517 tuh. kr., Soomega +424 tuh. kr., Leeduga +109 tuh. kr., Rootsiga +58 tuh. kr. ja Prantsusega +40 tuh. kr., kuna passiivne oli P.-Am. Ühendriikidega —2 429 tuh. kr., Saksaga —1 553 tuh. kr., Poolaga —323 tuh. kr. ja N. S. V. Liiduga —122 tuh. kr.

Võrreldes eelmise aasta esimese viie kuu andmetega aktiivsus suurenes Britiga, Soomega, Prantsusega, Rootsiga ja Leeduga, kuna kahanes Lätiga. Passiivsus süvenes P.-Am. Ühendriikidega, Saksaga ja Poolaga ning vähenes N. S. V. Liiduga.

UUSIMAD EESTI KLIIRINGLEPPED.
ESTONIAN NEW CLEARING AGREEMENTS.

Viimasel ajal suurenes kiiresti Eesti poolt sõlmitud maksimise õiendamise lepete arv. 5. V 1932 kehtimahakanud Eesti-Prantsuse

kliiringleppele lisaks jõustusid 28. III 1935 Eesti-Türgi kliiringlepe ja 1. IV 1935 Eesti-Rootsi kliiringlepe. Hiljem astus veel jösse

29. IV 1935 Eesti-Läti kliiringlepe ja 1. VI 1935 Eesti-Hispaania kliiringlepe. Mõlemad viimati jõustunud lepped panevad kehtima kliiringu Eesti kaubavahetusest tähendatud maadega tekkivate maksimiste õiendamisel; seejuures määrab Hispaaniaga sõlmitud lepe erandlikult, et maksimise juures Eestist Hispaaniasse müüdüd kaupade eest kuulub õiendamisele kliiringu teel ainult 75% kauba hinnast, kuna ülejäänud 25% õiendatakse Hispaania Välispanga ja Eesti Panga kaudu pankade vahelise raha ülekandmise abil tavalisel teel. Raha ülekandmist niisugusel viisil näeb ette teistest Eesti poolt sõlmitud kliiringlepetest ainult veel Eesti-Prantsuse kliiringlepe ja ainult niivõrd, kui võrd Prantsuses peetavale kliiringarvele kogunevad summad, millede väljamaksamiseks Eestis peetaval kliiringarvel puuduvad vastavad summad. Kõigil teistel juhtudel, mil maksivate lepete kohaselt kaubahinna õiendamine peab toimuma kliiringu teel, eksportõrid saavad kätte nende nimele välismaail kliiringarvele sissemakstud summad ainult sedamööda, kuidas selleks koguneb raha eksportõri kodumaa panka, tasuta vastavalt välismaalt imporditud kaupade eest. Säärase korra juures teostub summade ülekandmine takistuseeta, loomulikult ainult niivõrd, kui võrd tasakaalukalt areneb kaubavahetus kliiringlepe osaliste riikide vahel. Ületab mõne maa eksport mõni aeg tunduvalt tema impordi riigist, millega sõlmitud kliiringlepe, siis tuleb eksportõridel oodata kaua nende nimele sissemakstud summade ülekandmist.

Sellise ülekandmise kiirendamiseks võiks tulla arvesse peale vastasmaa kaupade importimist oma maa tarvituseks veel sama maa kaupade ostmine edasimüümiseks. Eesti-Läti kliiringlepe aga keelab seda, lubaões osta Lätist edasimüümiseks vaid linaseemneid ja vineeri. Hispaaniaga sõlmitud leping vaikib selles küsimuses, nagu teised kehtivad kliiringleppedki, peale Eesti-Rootsi kliiringlepe, kus lubatakse sääraseid toiminguid Eesti ja Rootsi kliiringasutiste vahelisel kok-

kuleppel. Eesti ja Rootsi ning Eesti ja Hispaania kliiringlepped on ühtlased sellepolest, et nad lubavad leppeosaliste maade ettevõtetal teostada ka omavahelist kliiringut, kui need ettevõtted selleks leiavad võimalusi, ostes teineteise käest kaupu; teised Eesti poolt sõlmitud kliiringlepped seda võimalust ette ei näe.

Eesti-Läti kliiringlepe kohaselt kuuluvad õiendamisele kliiringu teel ka kõik Eesti ja Läti vahelisest kaubandusest tekkivad maksimised, mis olid õiendamata leppe jõustumisel; Hispaaniaga sõlmitud kliiringlepe ei puuduta seda küsimust. Mõlemad lepped määravad aga ühtlaselt, et kui nende kehtivuse lõppemisel on mõnel kliiringarvel saldo, siis toimub selle kustutamine vastavalt senisele lepingule, s. o. vastava summa eest teise maa kaupade ostmise teel.

Eesti ja Läti vahelised kliiringarved peetakse kuldlattides. Kliiringu teel ülekandmisele tulevad maksimised, kui nad on määratud kindlaks mõnes muus rahas, arvestatakse kuldlattidesse maksupäeva ametliku kursi järgi. Peaks latt lahkuma kulla aluselt, siis kuldlattides arvessevõetud summad arvestatakse mõnesse teise, endiselt kulla alusel püsivasse rahasse lati senise kulla väärtuse järgi. Seega on kindlustatud kliiringarvele sissemakstud summadele nende kulla väärtus Eesti ja Läti vahelistes maksimistes. Samas küsimuses on nähtud ette kliiringleppes Hispaaniaga vaid, et kliiringarvet Hispaanias peetakse peseetades ning kõik vajalikud ümberarvestamised teostatakse maksu eelpäeva ametliku kursi järgi. Mõlemad lepped jäävad kehtima kuni nad öeldakse üles ning sellest möödub üks kuu. Nende ülesandeks on kõrvaldada kaubavahetuse arenemise teelt takistused, mis võiksid tekkida raha liikumise kitsendamistest, kuid ei tule unustada, et seda ülesannet täidavad need lepped ainult siis, kui nende osalised hoolitsevad omavahelise kaubanduse tasakaalu arenemise eest.

RAUDTEE TEGEVUS JA TULUD APRILLIS 1935. A. ACTIVITY AND REVENUE OF RAILWAYS IN APRIL 1935.

Käesoleva aasta aprilli tulude esialgne möödunud aasta sama kuu tuludega 95 tuh. kokkuvõte näitab vähenemist, - võrreldes kr. ehk 9,4% võrra.

Aprillis laekus tuh. kr.	1935	1934
Üldtulu	1 009	1 104
Sellest: reisisjateveost	393	326
pagasi "	22	20
kauba "	564	725
mitmesug. tul.	30	33

Suurim tulude vähenemine on kaubaveost 158 tuh. kr. ehk 28,5%. Reisisjate- ja pagasiveo tulud näitavad tõusu. Tulu reisisjateveost suurenes 67 tuh. kr. ehk 17,0% ja pagasiveost 2 tuh. kr. ehk 9,1%.

Maksulist kaupa veeti aprillis:

1935	180 tuh. tn.	18 230 tuh. tn.-km.
1934	217 " "	23 571 " "

Veetud kaubakogus vähenes 37 tuh. tn. ehk 20,6%, samuti vähenesid ka tn-km 5 341 tuh. tn-km ehk 29,3% võrra, kaubaveo vähenemist mõjutasid kevadised halvad juureveoteed. Kaubavedu koguselt vähenes laiarööpmelisel 21,1%, kitsarööpmelisel 19,7%

võrreldes eelmise aasta sama kuu vedudega. Reisisjatevedu elavnes aprillis tunduvalt möödunud aastaga võrreldes:

	Reis. arv tuh.	Reis.-km. tuh.
1935	775	22 739
1934	687	18 180

Reisisjate arv suurenes 89 tuh. ehk 11,4%, reis-km 4 559 tuh. ehk 20,0% võrra. Liiklemiseks kasutatakse peamiselt raiarööpmelist teed. Käesoleval aastal laiarööpmelisele teele langeb 77,7% reis-km üldarvust, millest 16,5% kuulub elektrironge kasutanud reisi-jaile, aasta varem 78,6% sellest elektrirongides reisisjaid samuti 16,5%. Kaugemale sõitjate arv tõusis 2,6% võrra, nende keskmiseks sõidukauguseks oli 56,1 km möödunud aasta 51,5 km vastu.

Veetud pagasi kogus on võrdne eelmise aastaga, 0,4 tuh. tn., tn-km arv aga suurenes 38 tuh. 37 tuh. vastu aasta varem.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Statistiliste alliketeoste bibliograafia. Sageli valmistab raskusi statistiliste andmete leidmine, kuna need on pilatud laiali terves reas mitmesuguste asutiste väljaannetes, millede olemasolu kohta ei ole igakord andmeid käepärast. Eriti valmistab see raskusi detsentraliseeritud statistikaga riikides, nagu Prantsuse ja Inglise, kus statistiline töö teostatakse mitmekümne asutise poolt. Prantsuse ja rahvusvahelises ulatuses on nüüd ilmunud väljaanne, mis käsitleb nende väljaannete nimetusi teatud süsteemi järgi (Les principales sources de documentation

statistique par Jean Caumartin H. E. C., antud välja Librairie technique et économique, 17, rue de Constantinople — Paris (8e), poolt).

Peale lühikese ülevaate statistika korralduse kohta Prantsuses toob väljaanne ülevaate aastaraamatute ja statistiliste väljaannete kohta kõigilt tähtsamalt aladelt, selle järgi rahvusvaheliste statistika-asutiste väljaannete ülevaate ja 57 riigi aastaraamatute ja statistiliste ajakirjade loetelu. Väljaanne toob kahtlemata suurt kasu neile, kes huvitatud andmete leidmisest.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS MAIS 1935. A. — TALLINN HARBOUR.

Mais oli laevasõit võrreldes aprilliga märksa elavam. Laevu tuli välissõidust sisse arvult 134, mahuga 77 516 net. reg. tn.; aprillis olid vastavad arvud 85 laeva 54 253 net. reg. tn. Võrreldes eelmise aasta maiga on laevasõit tänava elavam: välissõidus läbikäinud maht ulatub tänava 158 693 net. reg. tn. eelmise aasta 143 033 net. reg. tn. vastu. Ka rannasõit oli mais juba täies

hoos, nimelt tuli rannasõidust sisse 245 laeva mahuga 16 283 net. reg. tn.; aprillis oli veel rannasõit võrdlemisi välke, Tallinnas käisid ainult üksikud laevad koguarvult 46 laeva mahuga 4 293 net. reg. tn. Rannasõit on samuti, kui oli välissõit, käesoleva aasta mais elavam eelmise aasta vastavast kuust.

Kaupu veeti laevadel käesolevas mais välismaalt meile 26 208 tn ja meilt välis-

maale 28 760 tn, seega läbikäik 54 968 tn. Eelmisel kuul oli kaupade läbikäik väiksem, ulatudes 47 373 tn ja eelmise aasta mais oli veel väiksem, nimelt 32 464 tn. Käesoleva aasta mai kaupade vedu on suurem eelmise aasta vastavast kuust peamiselt sisseveo kasvu tõttu ligi 2½ korda, väljavedu suurenes ka, kuid mitte sel määral kui sissevedu. Üldse on välismaalt laevadel tänavu aasta algusest kuni juunini, seega 5 kuu jooksul veetud sisse 83 205 tn ning välja — 133 730 tn; vastavad arvud aasta varem olid 63 910 tn ja 79 940 tn. Seega sisse on toodud käesoleval aastal enam kaupu 30,2%

võrra ning välja veetud enam 67,3% võrra. Eesti laevadel veeti 18,6% kogu kaubaveost viie kuu jooksul. Pea sama palju (17,9%) vedasid ka Saksa laevad. Teiste lippude osatähtsus kaubaveos on märksa väiksem.

Reisijaid tuli välismaalt Tallinna käesoleva aasta mais 1445 isikut ja läks välja 1438 inimest. Aasta algusest juunini tuli Tallinna 3 328 reisijat ja läks välja 3 326 reisijat.

Rannasõidus oli kaubavedu tänavu mais elavam eelmise aasta vastavast kuust. Tänavu mais tuli Tallinna 10 736 tn ja läks välja 1 772 tn, aasta varem olid vastavad arvud 9 983 tn ja 1 560 tn.

TALLINNA SADAM 8.—15. VI 1935. A. — TALLINN HARBOUR.

Tihedama ühendusepidamise tõttu Soomega on liinilaevade liikumine eriti elav Tallinna sadamas. Üldse tuli liinilaevu Tallinna sisse koguarvult 24 laeva, meist tuli 12 laeva Soomest. Soomest tõid laevad peamiselt reisijaid, ainult mõnel laeval oli ka kaupa peal. Üldse tõid Soomest tulnud laevad 1505 reisijat ja 185 tn. kaupa. Pühade tõttu oli reisijate liikumine Eesti-Soome vahel elavam harilikust. Peale Soome tuli liinilaevu sisse järgnevalt: 5 laeva tuli Saksast tuues meile 776 tn. segakaupa ja 53 reisijat, 2 laeva tuli Rootsist 129 tn. segakaubaga ja 98 reisijaga 2 laeva tuli Inglisest tuues meile ainult 70 tn. segakaupa, 1 laev tuli Poolast 31,8 tn segakauba ja 2 reisijaga, 1 laev Belgiast 1440 tn kaubaga ja 1 laev Prantsusest 470 tn segakaubaga. Välja läks 23 liinilaeva, neist läks 11 laeva Soome viies meilt 1492 reisijat ja 53 tn segakaupa, Saksa läks 4 laeva 28 tn segakauba ja 57 reisijaga, Rootsi läks 4 laeva 167 reisijaga ja 224 tn segakaubaga, Inglise 2 laeva segakauba, metsamaterjaliga ja 11 reisijaga, Poola 1 laev 20 tn segakaubaga ja 1 laev läks Prantsusse segakaubaga.

Juhuslikke (tramp) laevu tuli sisse koguarvult 17, neist enamus, nimelt 7 laeva tuli Soomest, milledest kolm käis huvireisijatega Soomes tuues sealt tagasi koguarvult 355 reisijat, kaupa toodi Soomest ainult 2 tn, kuna kõik laevad tulid laadimata meile. Rootsist tuli 6 laeva, milledest 4 laeval oli kaup peal ja 2 tuli laadimata. Rootsist tõid laevad gaasiõli, käiakive ja masinaid. Taanist tuli

3 laeva, neist üks laadimata, ühel oli peal 223 tn šamottkive ja savi, teisel 106 tn. segakaupa; 1 laev tuli Inglisest laadimata meilt orderit saama. Välja läks 20 trampilaeva, neist 11 Soome. Soome läinud laevade hulgas oli 5 laeva laadimata, 5 laeva viis reisijaid koguarvult 592 ja 1 laev viis 250 tn rukist, Rootsi läks 3 laeva kartulitega, Saksa läks 1 laev metsamaterjaliga, Taani 1 laev laadimata, Inglise 1 laev metsamaterjaliga, Poola ja Danzigi läks 3 laeva laadimata.

VALUUTAHINNAD. EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs		
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.		
	17. VI. 1935		11. VI. 1935		17. VI. 1935	11. VI. 1935	
	Ost	Mütk		Ost	Mütk		
\$ (dollar) . . .	366	374	367	375	4,9325	4,9288	
£ (inglise n.) . .	1811	1835	1811	1835			
Saksa riigimark . .	143,50	147,00	143,50	147,00	12,25	12,20	
Soome mark . . .	7,98	8,10	7,98	8,10	226,93 ¹⁾	226,93	
Prantsuse fr. . .	24,15	24,45	24,35	24,65	74,71	74,69	
Belgia belga . . .	62,00	63,00	62,45	63,45	29,14	29,07	
Helveetsia fr. . .	119,60	121,10	120,45	121,95	15,105	15,095	
Itaalia liir . . .	30,15	30,65	30,35	30,85	59,78	59,56	
Eesti kroon . . .					18,25 ¹⁾	18,25	
Rootsi kroon . . .	93,40	94,60	93,40	94,60	19,395	19,395	
Taani kroon . . .	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40	
Norra kroon . . .	90,95	92,15	90,95	92,15	19,905	19,905	
Tšehhoslov. kr. . .	15,25	15,55	15,35	15,65	118,25 ¹⁾	118,00	
Hollandi kulden . .	248,80	251,30	240,45	252,45	7,2775	7,2825	
Läti lät	118,60	120,85	119,45	121,70	15,25 ¹⁾	15,25	
Cerv. rubla					5,701 ¹⁾	5,661	
Austria šilling . . .	69,05	70,45	69,15	70,55	26,21 ¹⁾	26,00	
Ungari pengő . . .					27,75 ¹⁾	27,87	
Poola slott	69,05	70,05	69,80	70,80	26,21 ¹⁾	26,06	
Leedu liti	61,20	62,10	61,75	62,65	29,50 ¹⁾	29,25	
Danzigi kulden . . .	69,20	70,20	69,75	70,75			

¹⁾ 15 VI 1935

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 11.	8/VI	20/V	o/o	M a i		English Nomenclature see No. 11.	10/VI	8/VI	o/o	M a i	
	9/VI	26/V		1935	1934		1935.	1935.		1935	1934
SUURMÜGIHINNAD Tallinnas (börsikom. noteerin- gute järgi (kr. kv)											
Teravill, jahu ja kartul											
1. Rukis	12,75	12,75	0	12,25	13,00	70. Searasv, sulatamata	55	55	0	62	58
2. Nisu	13,50	14,75	-3,5	14,08	19,00	71. " sulatatud	75	75	0	80	121
3. Oder, õlle	—	—	—	—	—	72. Loomarasv, sulatamata	50	50	0	50	67
4. " sõõda	8,75	9,25	-5,4	9,08	17,50	73. " sulatatud	60	60	0	60	76
5. Kaer, "	7,25	7,75	-6,5	7,78	11,75	74. Heeringad, soolatud	50	50	0	50	50
6. Rukkijahu	14,60	14,85	+1,7	14,35	14,34	75. Rätmed, värsked	4	5	—	9	10
7. Rukkipüül	21,75	21,75	0	22,00	24,50	76. Kilud	10	10	0	17	10
8. Nisupüül (kõrgem sort)	31,60	31,00	+1,6	31,17	35,50	77. Riis	60	60	0	60	60
9. Kartulid, eksport	—	—	—	—	2,35	78. Mann.	38	38	0	38	50
10. " piirituse	—	—	—	—	—	79. Kartulijahu	25	25	0	25	80
11. " vabriku	2,05	2,05	0	1,97	1,53	80. Suhkur	44	44	0	44	44
Piimasadused ja kunstvõi											
12. Juust šveitsi (kg)	1,20	1,20	0	1,18	1,20	81. Sool	5	5	0	5	7
13. Margariin	0,65	0,65	0	0,65	0,68	82. Ristikhein	—	—	—	—	6,1
Koloniaalkaubad											
14. Suhkur	43,88	43,88	0	43,71	42,75	83. Aasahain	4,6	4,0	+15,0	4,8	5,0
15. Sool, Vene	2,50	2,50	0	2,50	4,10	84. Põletispuud, kase (m²)	563	492	+14,4	498	568
16. " Saksa	2,50	2,50	0	2,50	3,80	85. " männi	352	352	0	352	352
17. " Inglise	2,50	2,50	0	2,50	—	86. Petroleum (li)	11	11	0	11	—
18. Riis, Burma II	45,00	45,00	0	45,00	43,25	PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
19. Tee, Or. Pek., Tsellon (kg)	5,75	5,75	0	5,75	7,05	Rukis — (kr. kv.)					
20. Kohv, Rio, Santos jne.	4,83	4,75	-1,5	4,75	6,35	87. Hamburg (La Plata)	7,19	7,25	-0,8	7,54	—
21. Heering. S. Matfies (tünn)	35,00	35,00	0	35,00	47,50	88. Chicago	6,66	6,78	-1,8	7,77	8,02
22. " Matfuis	39,50	39,50	0	39,50	53,00	89. Winnipeg	6,07	6,35	-4,4	6,64	6,56
Ehitusmaterjal						Nisu — (kr. kv.)					
23. Telliskivi (1000 tk.)	34,00	34,00	0	34,00	37,00	90. Hamburg (Manitoba I)	12,89	12,96	-0,5	13,81	—
24. Tsement (tünn)¹)	6,45	6,45	0	6,45	—	91. Liverpool	10,56	10,75	-1,8	10,67	8,82
25. Lubi	—	—	—	—	3,50	92. Chicago	10,94	11,32	-3,4	12,42	11,63
26. Tsinkvalge (kg)	0,46	0,43	0	0,43	0,57	93. Winnipeg	11,05	11,27	-2,0	11,66	9,26
27. Ooker	0,22	0,22	0	0,22	0,23	Mais — (kr. kv.)					
28. Värnits	66,50	66,50	+7,0	66,50	72,50	94. Tallinn	11,59	11,65	-0,5	12,08	6,98
Metallid						95. Chicago					
29. Raud, sordi	14,00	14,00	0	14,00	12,13	Või. (snt. kg)					
30. Teras, vedru	25,00	25,00	0	25,00	25,00	96. Tallinn	102	99	+3,0	94	85
31. Inglise	485,00	485,00	0	480	475	97. Kindlustatud hind	120	120	0	130	120
32. Seatina	35,00	33,00	+7,0	29	35	Londons.					
33. Vaskplekk, punane	162,50	162,50	0	162,50	150	98. Taani	181	175	+3,4	166	153
34. " valge	135,00	135,00	0	135	132,50	99. Eesti	189	—	—	132	129
35. Tsinkplekk	67,50	67,50	0	67,50	67,50	100. Läti	—	—	+1,5	181	129
Riie ja nahk						101. Leedu					
36. Puuvillanerlie, bias (mtr)	0,56	0,56	0	0,56	0,56	102. U-Meremaa	153	146	+4,8	141	137
37. " mitkal	0,42	0,42	0	0,42	0,42	Manchesteris.					
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg)	2,03	2,03	0	2,05	2,25	103. Taani	183	175	+4,6	169	153
39. " Am. nah. I s. "	2,33	2,33	0	2,34	2,55	104. Eesti	148	145	+2,1	138	133
Kütteained, õlid jne.						105. Läti					
40. Kivitsüsi, auru, Newcastle	2,55	2,55	0	2,55	3,40	106. Soome	174	170	+2,4	163	—
41. " sepa	2,75	2,75	0	2,75	3,90	107. Rootsi	161	161	0	155	—
42. Põlevkivi, 1-a s.	0,80	0,85	-5,9	0,85	0,85	Berliinis.					
43. Turvas	0,83	0,83	0	0,83	0,83	108. Saksa margivõi	373	373	0	373	351
44. Põlevkiviõli	4,60	4,60	0	5,03	—	109. Peen mereivõi	384	384	0	384	342
45. Nafta, Ameerika ja Poola	10,00	10,00	0	10,00	11,50	110. Mereivõi	353	353	0	353	331
46. Petroleum, Vene ja Am.	10,75	10,75	0	10,75	12,50	111. Kopenhaagenis. — Taani	183	128	+3,9	120	106
47. Bens., R. põlevk. segab. (li)	0,28	0,28	0	0,27	—	Peekon. (snt. kg)					
48. " välismaa, I sort "	0,28	0,28	0	0,29	0,29	112. Tallinn 60 — 72 kg I s.	60²)	53²)	+13,2	56	70
VÄIKEMÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)						113. " { 55,5—59,5 " " }					
49. Rukis	—	—	—	—	14,2	114. " { 72,5—75,0 " " }	55³)	48²)	+14,6	50	64
50. Nisu	—	—	—	—	—	115. " { 75,5—80,0 " " }	51⁴)	44²)	+15,9	47	61
51. Oder	—	—	—	—	15,0	Londons (kõrgem not.)					
52. Kaer	9	—	—	9	13,0	115. Taani	173	169	+2,4	165	149
53. Rukkijahu	14,6	—	—	14,3	14,5	116. Eesti	164	157	+4,5	155	136
54. Sepikujahu	18,5	—	—	18,5	23,4	117. Läti	182	155	+4,5	153	137
55. Kartulid	3,6	3,5	0	3,4	3,3	118. Leedu	164	157	+4,5	155	137
56. Piim, lahaine (liiter)	8	8	0	8	9	119. Rootsi	169	164	+3,0	160	143
57. Või, meierel	135	135	0	143	147	120. Hiri	173	175	+1,7	171	170
58. " taluvõi	110	110	0	111	126	121. Poola	160	153	+4,6	151	136
59. Koor, röösk (liiter)	90	90	0	94	100	Lina — Võru-Petseri.					
60. " hapu	85	85	0	91	103	122. Ristna (R)	135	135	0	135	92
61. Kanamunad (paar)	7	7	0	7	7	123. Hoffsdreiband (HD)	126	126	0	126	84
62. Sealaha, keedulaha	45	45	0	60	62	124. Dreiband (D)	117	117	0	117	75
63. " praeliha	45	45	0	60	66	125. Ordin-dreiband (OD)	106	106	0	101	67
64. Loomaliha, supliha	40	40	0	50	41	126. L. ordin. dreib. (LOD)	95	95	0	95	59
65. " praeliha	65	65	0	65	59	127. Takuprakk (H)	83	83	0	83	47
66. Vasikalaha, esim. veer.	40	40	0	40	40	Mujal Eestis.					
67. " tag. "	50	50	0	60	60	128. Ristna (R)	133	133	0	133	89
68. Lambaliha, esim. veer.	60	60	0	60	63	129. Hoffsdreiband (HD)	124	124	0	124	80
69. " tag. "	60	60	0	60	63	130. Dreiband (D)	115	115	0	115	72

¹) fr. Rakerere; ²) 10/VI — 16/VI; ³) 17/VI — 23/VI; ⁴) 6/V — 12/V; ⁵) 3/VI — 9/VI; ⁶) 20/V — 26/V

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG — BUTTER MARKET.

Võituru seisukorda Inglises iseloomustatakse üldiselt kindlana. Eesti võihinnaks noteeriti möödunud nädalal Manchesteris 82—84 š cwt eelmise nädala 78—79 š vastu. Taani võihinnaks noteeriti Londonis 101—102 š cwt, mis Kopenhaageni ametliku võihinna noteeringu tõstis 164 Tkr'le 100 kg kohta. Saksast saadav võihind kõvenes meil 0,5 Rmk võrra 100 kg-lt, s. o. fob 117,5 sent'le kg eelmiste nädalate 117 snt vastu. Vastavalt võihindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahetõrgete kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõihinnaks 102 snt kg. Möödunud nädalal oli meie eksportvõihinnateering 99 snt ja möödunud aastal samal ajal vastavalt 84 snt ja 82 snt kg.

Võituru seisukorra kujunemine maailmas näib suunduvat paranemisele ja seda eriti pakumise vähenemise mõttes tähtsamatest tootjatest maadest. Nii on ebasoodsa ilmastiku tõttu võitootmine Austraalias läinud viimasel ajal tagasi. Kontrolljaamadesse sissetulnud võikogus oli käesoleva aasta mais 38% võrra väiksem, eelmise aasta sama kuu võikogusega võrreldes. Käesoleval tootmisaastal kontrollitud võikogus osutub siiski 10% võrra suuremaks kui möödunud tootmisaastal. Ka Uus-Meremaal näitab võitoodang hooajalist langust, kuid ületab eelmise aasta taseme ja seda peamiselt viimasel ajal.

Tähtsamast Euroopa karjajanduslikust maast — Taanist näitab võieksporit käesoleval aastal vähenemist, võrreldes eelmise aastaga. Nii vähenes või väljavedu Taanist mais 17% võrra, misjuures Inglisse saadetud kogus suurenes 19%, kuna Saksa veetud võikogus oli väiksem 8% võrra, võrreldes eelmise aasta sama kuu võieksporidiga. Käesoleva aasta esimese viie kuu jooksul on Taanist veetud võid välja 11% võrra vähem kui möödunud aastal samal ajavahemikul.

Ka nõudmine või järgi importijates maades näib hakkavat suurenema. Nii on näit.

Saksa suurendanud või sissevedu aasta esimese nelja kuu jooksul 529 546 cwt'le möödunud aasta 286 716 cwt vastu. Seega suurenes või sissevedu Saksa 85% võrra võrreldes eelmise aastaga. Samuti P.-Am. Ühendriigid on viimasel ajal uuesti hakanud tundma huvi või sisseveo suurendamise mõttes. Neil asjaoludel võib loota võituru paranemise kestmist.

Möödunud nädalal maksus või siseturul snt kg: Tallinnas — lauavõi 135 snt, köögivõi 105—115 snt, Tartus — lauavõi 125—138, köögivõi 100—120 snt, Valgas — lauavõi 135—145 snt, köögivõi 110—135 snt, Pärnus — lauavõi 130 (kaupl.), köögivõi 90—100 snt ja Narvas — lauavõi 135—140 snt ja köögivõi 110—120 snt kg.

Möödunud nädalal väljaveetud või kogusest läks Saksa 1 994 tünni, Inglisse 2 525 tünni ja vabalattu 35 tünni.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas 10/VI- 18/VI 1935	2/VI- 9/VI 1935	1935. a. 1. kuni 16. VI.	1934. a. 1. kuni 17. VI.	1933. a. 1. kuni 18. VI
VÕI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	231,9	211,2	3526,9	3380,4	2651,0
Sellest:					
Saksa . . .	87,5	88,0	1310,5	1259,0	1494,4
Inglisse . .	142,5	118,5	1938,2	1959,8	772,2
Belgiaasse .	—	—	89,7	12,1	160,4
Soome . . .	—	—	—	2,1	—
MUNAD (tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	1409	1588	15907	12060	4201
Sellest:					
Inglisse . .	978	928	11612	8717	1346
Saksa . . .	195	206	1924	1810	—
PEEKON (tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	66,0	12,2	1023,6	1337,8	1568,2
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	90,6	64,0	3781,1	2164,3	2281,7
Sellest:					
Inglisse . .	21,5	62,4	2820,4	1531,8	1302,6
Belgiaasse .	—	—	70,3	101,4	679,7
Soome . . .	17,8	1,5	134,9	74,1	62,9
Saksa . . .	51,3	—	643,8	356,0	11,4
Prantsusse .	—	—	10,3	60,5	50,2

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoni hinnad, mis ligi kuu aega püsisid ühel tasemel, on jälle kõvenenud. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering tõusis 4 š võrra tsentnerilt 92 š-le tsentner.

Hinnatõus Londonis ja vähenenud toodang võimaldas meie peekonsigade noteeringut tõsta 7 snt võrra kg-lt. Käesoleval nädalal mak-

savad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	60	55	49	
55,5—59,5 „	55	51	45	sise-
72,5—75 „	55	51	45	turu
75,5—80 „	51	47	44	hinnad.

Möödunud nädalal tapeti eksporttapamajades 1215 siga 3132 sea vastu eelmisel nädalal. Neist oli peekonkaalulisi 1129—2803 sea vastu eelmisel nädalal.

Toodangu langus on osalt tingitud pühade-nädalast ja teiselt on algamas harilik hooajaline langus, mis kestab umbes augustini. Kuid üldiselt püsib toodang endiselt tunduvalt kõrgemal tasemel kui eelmisel aastal.

Peekonikvoote Inglises käesoleva aasta

TAPALOOMADE- JA LIHATURG

Võrreldes pühade-eelsete nädalatega võib märkida lihaturul vähehäst hindade paranemist, mis eriti märgitav sealiha juures. Veiste pakkumine on üldiselt vähehäst, seetõttu ei ole ka lihahindades märgata erilist kõikumist. Nii maksus nuumveiste liha 34—41 snt, keskmiste 28—35 snt ja lahjade 22—29 snt kg. Eluskaalu hindadeks märgiti — nuumveistel 25—27 snt, keskmistel 22—24 snt ja lahjadel kuni 20 snt kg. Hindade kõvenemist ei ole näha ette.

Vasikaid turul keskmiselt. Nende liha kg vastavalt headusele maksus 30—55 snt ja eluskaalu alusel turustades tehti tehinguid 23—40 snt kg piires. Hinnad püsivad.

Lammaste pakkumine keskmine. Eksportlammaste tapakaalu kg hinnaks noteeriti 80—85 snt ja eluskaalu hinnaks franko saatejaam 32—37 snt. Siseturul hinnad muutusega, s. o. liha maksus 30—48 snt kg vastavalt headusele. Hinnad selguseta.

Sealiha hindades märgiti tugevat kõvenemist, mis seletatav pakkumise vähenemisega. Üldiselt tõusid sealiha hinnad kuni 5 snt kg. Nii maksuvad praegu pörsad kuni 15—20 kg 50—60 snt kg, noored sead 38—43 snt, lihasead 35—41 snt ja rasvasaad 35—40 snt kg. Eluskaalu alusel tuleks teha tehinguid 27—30 snt kg piires. Kuna möödunud laupäeval peekonsigade kõrgema sordi hinnaks noteeriti 60 snt kg, mis küllalt kõrge hind, siis sellest olenevalt võib peekonsigade pakkumine eksporttapamajadesse olla suur,

kolmanda veerandi peale määrati Eestile 10 756 tsentnerit. See on vähe suurem kvote kui aasta esimesel poolel. Aasta viimase veerandi kvote suurus ei ole veel teada, kuid seda tahetakse vähendada 7,5% võrra. Kvote suurendamine võib seega teostuda alles järgmisel aastal, kui asjaomaste riikidega on kokkulepe saavutatud sisseveetava peekoni makustamiseks, mis praeguste jõusolevate kaubanduslepingutega takistatud.

Elussigade lepingu täitmine N.-Venesse jõuab lõpule. Seni on antud üle 6553 elussea. Seega on 90% lepingu ulatusest täidetud. Käesoleval nädalal loodetakse leping täita täies ulatuses. Elussigade eest on eksporttapamajad maksnud 34 ja 37 snt kg-lt vastavalt kaalule.

— CATTLE AND MEAT MARKET.

millest suur osa lastakse nädala lõpuks siseturule müügile. Sellest järeldades langevad sealiha hinnad käesoleva nädala lõpuks jälle veidi madalamale.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt kg).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikaliha	Lambaliha
Tartu	33—37	30—40	20—27	30—40
Pärnu	36—40	25—40	25—35	40—43
Narva	38—44	38—55	35—55	50—60
Võru	38—42	—	20—25	—
Valga	33—37	30—40	20—27	30—40

Nahkade hindades on märgata tugevat tõusu. Nii maksuvad toored vasikanahad praegu Kr. 3.75—4.— tükk ja kaaluga üle 3,5 kg Kr. 1.25—1.30 kg. Tõus seega tükkilt 50—75 snt ja kg 15—20 snt.

Veisenaha hinnad on viimastel nädalatel kõvenenud 2—3 snt võrra kg-lt. Praegu makstakse toorettest veisenahkadest 66—70 snt kg. Lamba- ja hobusenaha hinnad muutusega.

Tapaloomade ja lihahinnad Rootsis.

Eluskaalu kg alusel turustades maksusid lehmad 17—55 snt, mullikad 29—56 snt, pullid 37—52 snt, vasikad 51—87 snt, vanemad keskmised lambad 42—83 snt, nuumatud 60—70 snt, talled 102—110 snt ja sead 59—91 snt kg, vastavalt headusele. Liha alusel turustades maksus lehma-, mullika- ja härjaliha 56—108 snt, pulliliha 74—97 snt, vasikaliha 76—108 snt, tallede liha 204—220 snt, noorte lammaste liha 107—125 snt, nuumlammaste liha 120—130 snt ja keskmiste lammaste liha 74—93 snt kg. Sealiha maksus 56—116 snt kg.

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Sisseveo suurenemise tõttu Lääne-Euroopa kanakasvatatajatest maadest kujunes hindade seis Englise munaturul nõrgemaks, võrreldes eelmise nädalaga. Üldiselt on aga olukord munaturul siiski soodus, mistõttu lähemal ajal võib loota hindade kõvenemist.

Võrreldes möödunud aastaga on kanamunade hinnad käesoleval aastal Inglises tunduvalt kõrgemad. Nii oli näit. mai lõpul keskmine munahind Londoni turul 26% kõrgem kui eelmisel aastal samal ajal. Saksas aga seevastu on kanamunade hinnad eelmise aasta tasemel.

Kuna möödunud nädalal meie kanamunade hind Inglises nõrgenes, noteeriti meie eksportmunade hinnaks 32 snt kg franko kogumispunkt, eelmise nädala 36 snt vastu. Ühes riikliku juuremaksuga maksavad eksportörid vähemalt 45 snt kg.

Kuna riigi poolt kindlustatud eksportmunade hindade tõttu on juuremaksude arvestamisel tarvilik enam-vähem normaalsete munakaubanduse kulude teadmine, oli möödunud noteerimiskomisjoni koosolekul päevakorras kulude arvestamine franko kogumispunkt fob Tallinn. Eksportöride poolt esitati „keskmise“ eksportöri võimalikud juures 8 miljonise munakoguse läbikäigu juures. Kulude jaotlus üldises arvestuses oli järgmine: 1) puhttehnilised kulud, 2) eksportöri ärikulud, 3) teenistus. Puhttehnilised kulud

on sarnased, mille tasumine on paratamatu. Keskmiste arvestuste järgi langes munapaarile tehnilisi kulusid: 1) raudteevedu kogumispunktiast Tallinna sadamani keskmiselt üle Eesti 0,23 snt, 2) pakkimismaterjal 0,53 snt, 3) väljaveomaks 0,07 snt, 4) komisjonimaks kogumispunktile 1,02 snt, s. o. kõik kokku 1,85 snt paari kohta. Eksportöride ärikulude alla arvestati ametnikkude palgad, kantseleikulud, reklaamid jne. kokku 39 000 kr. ehk keskmiselt 0,97 snt paarile. Kolmas kulude osa käsitas eksportöride teenistust, milleks peamiselt osutus munakaubandusse paigutatud kapitali rent (8%), tagavarakapitali suurendamine ja riskimine, s. o. kokku 0,35 snt paarilt. Nimetatud summale lisati juure linnukasvatuse seltsile maksetav summa 0,03 snt igalt eksporditud munapaarilt. Seega kujunesid kogu sisemaa munakaubanduse kulud järgmiseks:

1) puhttehnilised kulud	1,85 snt paarile
2) eksportöride ärikulud	0,97 „ „
3) „ „ „ teenistus	0,35 „ „
4) linnukasvatatajate seltsile	0,03 „ „
	<hr/>
	Kokku 3,20 snt paarile

Möödunud nädalal maksusid keskmise suurusega kanamunad siseturul snt paar: Tallinnas 6—8 snt, Tartus 6—7 snt, Valgas 6—8 snt, Pärnus 6—7 snt, Narvas 7—8 snt ja Võrus 6—7 snt paar.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Maailma teraviljaturgudel juba pikemat aega (aprilli keskpaigu) kestnud hindade nõrgenemine jätkus ka möödunud nädalal. Seejuures hinnatõrkenemine on muutunud viimaseil nädalal aeglasemaks ja möödunud nädala hinnamuutused on eelmistega võrreldes palju nõrgemakujulised, mida võib eriti panna tähele rukkikaubanduses. Tähtsamail turgudel noteeriti järgmised hinnad kr. kv (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

rukis: Chicago 6.66 (6.78), Winnipeg 6.07 (6.35), Hamburg (La Plata) 7.19 (7.25);
nisu: Chicago 10.94 (11.32), Winnipeg 11.05 (11.27), Hamburg (Manitoba I) 12.89 (12.96), Liverpool 10.56 (10.75);
mais: Chicago 11.59 (11.65).

Hinnalangusest on üldiselt palju tunduvalt mõjutatud Ameerika teraviljabörsid kui Euroopa omad. Nii on Chicagos nisuhind langenud 19% ja Hamburgis 4%, võrreldes jaanuari hindadega, kuna rukki juures vastavad arvud on 39% ja 20%. Millise pöörde võtab edaspidine teraviljahindade kujunemine, seda on praegu raske näha ette, sest kujunev hind on otseses seoses saagi kujunemisega ja viimase kohta on praegu veel puudulikkude ja väga varajaste eelhindangute andmete järgi raske midagi kindlamat ennustada. Kuid siiski näitavad tähtsamais nisu eksportijais maades praegused kasvuolud ja saagihinnangud möödunud aastast paremaid saagilootusi. Põhja-Am. Ühendriikides hinnatakse käesole-

va aasta nisu loodetavat saaki 710 milj. bušeli, mis osutub möödunud aastast 30% suuremaks, samuti Kanada käesoleva aasta loodetavat saaki arvatakse möödunud suuremaks 15% võrra. Austraalias valitsevad praegu keskmised kasvuolud ja kasvuperioodi alul valitsenud põuahädaoht ja sellega seoses saagi äpardumise kartus näivad praeguste arvamiste järgi olevat möödunud, — seetõttu on loota ka Austraalias keskmisi saake. Põhja-Aafrika nisukasvatamisrajoonis kui ka Lõuna- ja Kesk-Euroopas on kasvuolud rahuldavad. Nii on esialgsed hinnad tähtsamate nisukasvatajate maade kohta pea igalpool rahuldavad kuni head. Esialgsed hindamistulemused, mis näitasid Am. Ühendriikides paremat oraste seisukorda kui möödunud aastal, mõjutasid börsidel nisuhindade langust.

Praegune rukkiturk on mõjutatud suuresti nisuturust ja -hindadest ja teisalt tunduvalt paremast saagilootusest kui möödunud aastal. Nii on viimaste andmete järgi praegune oraste seis Kanadas 99% eelmise aasta 63% vastu, mille järgi on väljavaated möödunud aastast tunduvalt suuremale saagile head. Samuti on olukord P.-Am. Ühendriikides, kus

hinnatakse oraste seis 84%-le eelmise aasta samasuguse 43% vastu — saak eelhinnangu järgi võib tõusta 44 milj. bušeli, mis ületab eelmise aasta saagi 18 milj. bušeli ehk 175% võrra. Euroopa riikides on endiselt head rukkisaagi väljavaated Kesk- ja Kagu-Euroopas, kuna Skandinaavia riikides ja Taanis on praegused väljavaated nõrgad.

Meie siseturul vabalt müügile tulev viil näib vähenevat, kuna seevastu pöördakse ikka sagedasemate järelepärimistega Majandusministeeriumi poole. (Soome kaubanduslepingu järgi kuuluv osa on kõik müüdnud ja sellest umbes 1/3 juba veetud välja. Vastuvõtmine toimub neil järjekindlalt, kuid seevastu väikestes osades. Lepingu alusel peavad soomlased oma ostu enne uue lõikuse pealetulekut viima ära.

Väikemüügihinnad turgudel (kr. 10 kg).

	Viljandi	Tartu	Rakvere	Pärnu	Valga	Narva
Rukis . . .	1,25	1,20	1,35	1,25	1,15	1,30
Nisu . . .	1,30	1,40	1,45	1,40	1,50	1,50
Oder . . .	1,00	0,90	0,90	1,00	0,95	1,10
Kaer . . .	0,90	0,75	0,85	1,00	0,80	1,00
Rukkijahu .	1,35	1,30	1,45	1,35	1,25	1,45
Sepikujahu .	2,00	2,00	1,85	1,80	1,90	2,00

KARTULITURG — POTATO MARKET.

Üle ootuste mai kartulite väljavedu kujunes tunduvalt suuremaks kui eelmisel aastal samal kuul. Käesoleval aastal veeti mais välja 24 900 kv — 7 479 kv vastu 1934. a. mais. — Mai väljaveost saatsime 19 400 kv Rootsi ja ülejäänud Soome. Käesoleva aasta esimese viie kuu jooksul on välja veetud kartuleid 45 000 kv. — Läänud aastal sama ajavahemikul aga 30 000 kv. Seega tõus 50%.

Eriti suurt tõusu näitab juuni kartulite väljavedu. Esimesel poolel veeti välja üle 20 000 kv. Mais läks kartul peamiselt Rootsi, juunis saadeti Inglisse ja Norra. Inglises praegu on nõudmist hilise söögikartuli järele, kuid raskusi on seal sisseveo lubade saamisega. On loota, et veel mõni saadetis läheb Inglisse. Stockholmis on viimasel ajal võrdlemisi vähe kartuleid Tallinnast saadetud, peamiselt Läänerannast purjekatega. Seevastu

mõni suurem saadetis on läinud Göteborgi, Lulea j. t. linnadesse. Praeguste väljavaadete juures võib arvestada, et meie kartulite väljavedu kestab vähemalt see kuu läbi, kui mitte ilmad liig soojaks ei muutu. Seepeale vaatamata, et läinud aastal kartulisaaq oli väiksem eelmisest, siiski jätkub veel kartuleid väljaveoks. Läänud nädalal tuli Tallinna igapäev 5—10 vagunit kartuleid. Kartulihinnad püsivad kindlatena, ennem näidates väikest tõusu.

Viimasel kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul noteeriti järgmised hinnad:

Söögikartul: Viru- ja Harjumaal raudteemaades — kr. 2.30—2.60 kv, Virurannas — kr. 2.20—2.30 kv, Läänerannas — kr. 2.50 kuni 2.60 kv. Tööstuskartul: tärklisevabrikutes — kr. 2.00 kv.

AEDVILJATURG — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul langes tomati, redise, kurgi, salati ja lillkapsa hind tunduvalt. Tomateid müüdi juba 2—3 kr. eest kg eelmise nädala

3—4 kr. asemel. Värske kurkide keskmine turuhinnaks Tallinnas oli 10—20 snt tk eelmise nädala 15—25 snt asemel. Kõige

suurematest ja kõige ilusamatest kasvumaja kurkidest maksti üksikmüügil vaevalt veel 25 snt. Suurmüügihinnad kõikusid nendegi juures 18—20 snt vahel. Rediseid müüdi juba 2—3 snt kimp suurel viisil ja 3—4 snt kimp väikesel arvul müües. Võiredisest maksti 5 kuni 6 snt kimp. Lillkapsa pea hind oli 30 kuni 35 snt eelmise nädala 40—50 snt asemel. Salati hind kõikus 30—40 snt ümber kg ja pinatit müüdi 20 snt kg. Sellegi hinna eest ei leidunud küllaldasel määral pinati ostjaid ja muist turuletoodud pinatist rändas prügi-kasti. Värskeporgandi hind kõikus 5—8 snt ümber ja spargli kg-st maksti 80 snt. Võrdlemisi heas hinnas püsis maitseainetest vaid till, mille kg-st maksti 1 kr. Võrdlemisi palju tomati- ja lilletaimi oli näha turul. Tomati taimedest küsiti turul 7—8 snt tk, kuna aednikud otse Tallinna ümbruseski tomatite tai-

mi müüsid vaid 3 snt tk. Eelmisel aastal müüsid neid aednikud kodust 4 snt tk. Ka lilletaimede hinnad olid odavad: võõrasemad 2—3 snt pöösas, astrid 1—2 snt tükk jne. Lõiklilledest ja sireliõiekimpudest maksti harilikult 3—5 snt tk. Isegi haruldasemate lõiklilledele tüki hind ei ületanud 15—20 snt. Välismaa puuvili seisis endises hinnas. Banaanide hind isegi tõusis, kuna neid toodi võrdlemisi väikesel arvul sisse.

Aedvilja veeti välja mais:

marineeritud ja soolatud kurke	4478 kg	920 kr. väärt.
sibulaid	16950	1775 " "
jõhvikaid	3400	1000 " "
sigureid	12300	2440 " "
kõrvitsaid	58	10 " "

Kõik aiasaadused läksid Soome, arvatud välja jõhvikad, milledest läks 1900 kg Britti, 1200 kg Prantsusse ja 300 kg Saksas.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

MUUTUSED N. S. V. LIIDU NAFTASAADUSTE VÄLJAVEOS. CHANGES IN EXPORTS OF NAPHTHA PRODUCTS IN U. S. S. R.

Viimasel aastail, kus nõudmine naftasaaduste järgi maailmaturul tõusis, vähenes nende väljavedu N. S. V. L. tunduvalt ja viimase osatähtsus rahvusvahelisel naftaturul langes. Peale selle muutus ka naftasaaduste ekspordi koostis, mille tõttu selle väärtus vähenes veelgi.

Nagu tabelist nähtub, eksporditi N. S. V. L. dust naftasaadusi 1934. a. 4 314 800 tn 4 894 500 tn vastu 1933. a. ja 6 106 000 tn vastu 1932. a., mil naftasaaduste ekspord oli rekordne. Peale määrdeõlide vähenes kõigi naftasaaduste ekspord, kõige rohkem kergete õlide — petrooleumi ja bensiini. Petroleu-

mi ja bensiini ekspord kokku moodustavad 1934. a. ainult 36,2% kogu naftasaaduste väljaveost, 1929. a. aga 49,3%. Bensiini osatähtsus (kaalult) naftasaaduste koguväljaveos tõusis kuni 1932. a. ja alles sellest ajast peale vähenes kiiresti, kuna petrooleumi osatähtsus langeb järjekindlalt 1929. a. saadik. Nafta väljavedu langes 1934. a. samuti, olgugi et nõudmine Euroopa turul sel aastal tunduvalt tõusis. Suurenenud on määrdeõlide väljavedu, kuid nende osatähtsus N. S. V. L. naftasaaduste väljaveos pole nii suur. Kuna N. S. V. L. naftasaaduste ekspordi tagasimineking langes ühte mineraalõlide suureneva

N. S. V. Liidu naftasaaduste väljavedu.

U. S. S. R. Exports of Naphtha Products. (Statistical Data of U. S. S. R.)

	Nafta Naphtha		Bensiin ja lig- roolin — Benzine and Ligroin		Petrooleum Petroleum		Määrdeõlid Oils		Mootorite kütte ja gaasiõli — Motor Fuel and Gas Oils		Kütteõli Fuel Oils		Kokku Total	
	1000 tonn.	%	1000 tonn.	%	1000 tonn.	%	1000 tonn.	%	1000 tonn.	%	1000 tonn.	%	1000 tonn.	%
1934	458,5	10,6	1119,9	26,1	435,6	10,1	305,3	7,1	650,6	15,1	1800,9	30,1	4314,8	100
1933	525,5	10,8	1296,0	26,5	570,3	11,7	252,6	5,2	676,1	13,8	1543,3	31,3	4894,5	100
1932	525,9	8,6	2017,6	33,6	823,8	13,6	187,2	3,1	627,0	10,3	1870,9	30,7	6106,0	100
1931	382,2	7,3	1656,1	31,7	700,9	13,4	223,6	4,4	486,8	9,3	1718,6	32,9	5224,3	100
1930	285,6	4,9	1470,1	30,6	777,5	16,2	211,0	4,4	423,3	8,8	1612,4	33,6	4803,1	100
1929	171,5	4,5	1696,5	25,3	781,8	20,5	193,1	5,1	302,6	7,9	1199,0	31,4	3815,2	100

tarvitusega maades, kes esinesid seni N. S. V. L. naftasaaduste peaostjatena, siis viimase tähtsus nende maade varustamisel vähenes märksa.

Naftasaaduste sissevedu N. S. V. L-st (vastavate riikide sisseveo andmetel).

Imports of Naphtha Products from U. S. S. R.
(According to Import Data of Corresponding Countries).

	Inglise Eng- land		Prantsuse France		Saksa Ger- many		Itaalia Italy		Hispaania Spain	
	1000 tonn.	%	1000 tonn.	%	1000 tonn.	%	1000 tonn.	%	1000 tonn.	%
1934	244,1	2,3	579,4	9,4	399,0	12,6	403,5	21,7	472,5	58,9
1933	270,5	2,9	755,7	12,9	428,3	15,7	513,3	29,6	370,9	56,1
1932	616,8	7,3	892,3	19,8	516,7	20,9	523,2	33,8	407,4	55,5
1931	982,7	11,8	801,3	14,9	467,7	15,7	516,4	33,1	156,3	21,3
1930	971,5	10,7	374,8	10,7	372,4	11,1	453,6	23,9	308,1	50,3
1929	736,3	8,8	276,8	9,1	290,1	10,7	380,3	25,2	252,0	49,5

Nagu tabelist nähtub, ainult Hispaanias suurenes N. S. V. L. tähtsus naftasaadustega varustamisel, kuid see oli tingitud kohaliku petrooleumimonopoli valitsusega sõlmitud lepingust, mis kaotas kehtivuse 1934. a. lõpul ja ei uuendatud. Nüüd Rumeenia teeb eridelegatsioonide kaudu suuri jõupingutusi N. S. V. L. asendamiseks Hispaania naftaturul. N. S. V. L. tähtsus langes Itaalia ja veel rohkem Prantsuse naftaturul, vaatamata sellele, et need maad suhtusid soodsalt naftasaaduste sisseveole N. S. V. L-st. Saksa majandusajakirjad väidavad, et N. S. V. L. naftasaaduste sissevedu oleks langenud märksa rohkem, kuid Saksa oli huvitatud N. S. V. L. naftasaaduste impordist suuremal määral arvete õiendamise seisukohalt. Tunduv sisseveo langus Inglise on samuti tingitud Inglise turu naftasaadustega varustamise lepingu lõppemisest.

Peale nimetatute langes N. S. V. L. naftasaaduste import samuti teistes maades, mis seni olid võrdlemisi tähtsateks N. S. V. L. naftasaaduste tarvitajateks. Nii langes N. S. V. L. naftasaaduste import Belgias 259 652 t-lt 1933. a. 148 144 t-le 1934. a., Rootsis 218 618 t-lt 197 416 t-le, Taanis 122 533 t-lt 86 968 t-le, Jaapanis 366 442 t-lt 266 919 t-le.

Hinnates tulevikuväljavaateid, tuleb kõigepealt lähtuda neist tegureist, mis põhjustasid mainitud koguse ja koostise muutused

N. S. V. L. naftasaaduste väljaveos ning selle tähtsuse languse naftasaaduste maailmaturul. Need tegurid peituvad suuremalt jaolt N. S. V. L. naftasaaduste tööstuses. Puudulik naftatootmine 1931.—33. a. ei võimaldanud naftasaaduste tööstusele edaspidist arenemist, kuma 1934. a. viimane puuduliku seisukorra tõttu omakorda ei suutnud pidada sammu sel aastal suurenenud naftatootmisega. Peale selle suureneb järjest siseturu tarvidus vedelkütte järgi. Samuti pannakse suurt rõhku teatud tagavarade soetamisele. Eeltoodu pärast ei loodeta, et N. S. V. L. suudaks lähemas tulevikus naftasaaduste ekspordi märksa suurendada ja oma alla võtta nii suurte raskustega võidetud ja viimasel aastail jälle kaotatud positsioone nafta maailmaturul, kuigi tol ajal olid teada eeldused edaspidiseks kindlustamiseks ning laiendamiseks.

Ekspordi koostise muutuse põhjusena tuleb pidada naftatootmise raskuspunkti üleviimist Bakuusse tunduvalt vähenenud naftatoodangu tõttu Groznõj piirkonnas. Baku nafta on Groznõj vastu bensiniilt vaene. Ühenduses sellega langes destilleeritud bensini toodang, mida ei läinud korda asendada krakkimise teel saadud bensiniga sellekohaste sisseadude vähesuse tõttu.

Vähenenud bensinitoodangu ning siseturu tarvituse järjekindla suurenemise puhul tuli kergete mineraalõlide ekspordi vähendada suuremal määral, kui see oleks olnud tingitud üldisest naftasaaduste langenud ekspordist.

N. S. V. L. naftatööstuse arenemine käesoleva aasta alul väljaveo perspektiivi ei parandanud. Siseturu tarvituse suureneb järjest. Kuid naftatoodang s. a. I veerandil (jaan. — märts) tegi ainult 5,7 milj. tn, s. o. 88% kavas ettenähtud 6,5 milj. tn-ist, seega vähem kui eelmise aasta viimasel veerandil. Sama tuleb öelda ka kivisöetoodangu kohta. Kuid sel ajal, kui kivisöetoodang k. a. I veerandil ületab eelmise aasta sama ajavahemiku toodangu 12% võrra, naftatoodang viimasele ei küündinudki. Käesoleva aasta põhjused peituvad samuti väikesel Groznõj toodangul, kuid ka uute puurimiste puudulikul arenemisel.

LÄTI VÕIMUUGI KESKKORRALDUSEST INGLISES. ORGANISING SALES OF LATVIAN BUTTER IN ENGLAND.

Londonis on asutatud uus firma „Anglo Baltic Produce Co, Ltd.". Firma nimetus näib tüüriivat kõikide Balti riikide kaupade esindamisele ja mitte ainult või, vaid ka lihasaaduste ning munade müügiks.

Alul on firmale antud ainuesindus Läti või müügiks ja kõik Läti või peab Inglise mine-ma selle firma kaudu.

Kuuldavasti on aga uus korraldus tekitanud ootamata vastuseisu Inglise kaupmeeskonna poolt. Nagu kõikidel maadel ja meil Eestiski, nii nõuavad ka Inglise majandusringkonnad, et seal ei asuks tööle uued võõrad ettevõtted sihiga tõrjuda Inglise ärisid kõrvale. Nii on Londoni, Manchesteri ja Newcastle'i toitainete börsid otsustanud uut firmat mitte võtta vastu börsi liikmeks. Selle tagajärjel puudub Londonis Läti või ametlik noteering. On esitatud märgukirju kaubandusministeeriumile ja siseministeeriumile protestiga, et võõraid ettevõtteid ei lubataks töötada ning kõneldakse, et kaubanduskoda kavatseb omalt poolt võtta ette aktsiooni.

Tekkinud elevuse tagajärjel tooniandvad importijad kaubamajad hoiduvad võid ostmast

ja seda tuleb müüa mitte päris soodsatel tingimustel juhuslikeks ostjatele. Juba ongi kuulda, et meie või eksportijaile on tulnud teateid Inglise, kus tähelepanu juhitakse sellele, et Läti võid on võimalik osta palju odavamalt, kui pakutakse Eesti oma.

Tekkinud olukord ähvardab mõjutada halvasti ka Eesti või väljavaateid Inglise. Sellest olenevalt ilmus hiljuti Inglise loetavamas toitainete kaubanduse ajakirjas „The Grocer“ kuulutus, millele allakirjutanud kõik viis Eesti võiekspordi, kus ametlikult teatatakse, et uuel firmal ei ole ühendusi ega volitusi Eesti või müügiks, vaid et Eesti eksportijad seisavad vahetusühenduses Briti importijatega, teostades Eesti või müüki ilma vahemeesteta.

Londoni kaudu on kuulda, et ka Leedu kavatseb umbes samasugust seletust ja peale selle tahab protestida selle vastu, et üksik firma, ilma mingi õigusega kasutab „Balti“ nime, omandades nimetuse, mida tohiks kasutada ainult kõik maad koos ühisel kokkuleppel. Balti nimetus kasutatuna ainult ühe maa poolt võib mõjutada halvasti teiste made huvisid.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIIVA

7. juunil 1935. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	32 566 702,49	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	536 252,43
välisraha	1 625 903,86	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin</i>	3 447 542,94	a) pangatõed liikvel	35 976 672,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	6 118 072,72	valitsuse	10 088 149,83
põllumajandusl.	979 462,53	pankade	8 886 864,33
metsatööstusl.	20 860,59	teised	2 177 241,52
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	5 090 630,04
valitsusele	—		
teistele*)	3 269 022,37		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	2 336 541,57		
6. Muud aktiivid — <i>Other Assets</i>	13 286 710,28		
	<u>68 635 819,45</u>		<u>68 635 819,45</u>

Kattevara vahetuse jooksvate kohustustega: } 59,87%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Yab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 880 866,—
Includes Etc. 1,880,866,— guaranteed by the Government.

JUHATUS.

RAHVUSVAHELINE KARUSNAHKADE MESS WILNOS.*INTERNATIONAL FUR FAIR IN WILNO.*

Möödunud aastal alustati Poolas tööd, mille sihiiks on rahvusvahelise karusnahkaubanduse keskuse loomine Wilnos, kus selle järel-dusena peeti 1934. a. esimene karusnahkade mess.

Tänavu avatakse Rahvusvaheline karus-

nahkade mess Wilnos 29. juunil ja kestab kuni 14. juulini s. a., kusjuures mess evib puht kaubanduslikku iseloomu ja ei ole seotud mingi näitusega. Müürik ei toimu mitte oksjoni teel, vaid vabalt käelt; lubatud on ainult en-gros tehingud.

MOODSAID SUVEUUDISEID:

KLEIDI- JA MANTLIRIIDEID,

TRÜKKRIIDEID JA SALLE,

PARIMAIK KODUMAA COTTON-SUKKI,

UJUMISE- JA SPORDITRIKOOSID

J. N. E.

VALMISTAB:

AKTSIASELTS

O. KILGAS

VABRIK: TALLINNAS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE. Briti väliskaubandus 1935. a. aprillis ja k. a. esimesel 4 kuul.

British Foreign Trade in April and in First 4 Months of 1935.

Briti väliskaubanduses kestis ka aprilli kuul paranemine edasi ja nii sisse- kui väljavedu näitasid tõusu, võrreldes eelmise aasta vastava kuuga.

Võrdlevad arvud k. a. aprilli ja 1933. ning 1934. aastate aprilli kuu sisse-väljaveo kohta on järgmised:

(1000 naeltes)

	1933	1934	1935	Vahe 1934 ja 1935 a. aprilli vahel.	
				Rahas.	%
Kogu sissevedu	51 187	56 826	59 844	+3 518	+ 6,2
Briti väljavedu	26 395	30 100	33 010	+2 910	+ 9,7
Reeksport	3 538	5 019	4 203	- 816	-16,0
Kogu väljavedu	29 938	35 119	37 213	+2 094	+ 6,0
Sisseveo ülekaal	21 204	21 207	22 691	+1 424	+ 6,6

Nagu tabelist näha, on sissevedu tõusnud £ 51 187 000 pealt 1933. a. aprillis £ 59 844 000 peale käesoleva aasta samal kuul. Väljavedu tõusis samal ajal £ 29 938 000 pealt £ 37 213 000 peale.

Vastavad esimese nelja kuu sisse-väljaveo arvud olid järgmised:

(1000 naeltes)

	1933	1934	1935	Vahe 1934 ja 1935 a. vastavate kuude vahel.	
				Rahas.	%
Kogu sissevedu	210 055	239 871	237 712	- 2 519	- 1,0
Briti eksport	116 115	124 813	138 498	+13 686	+11,0
Reeksport	16 142	19 923	18 089	- 1 834	- 9,2
Kogu eksport	132 257	144 735	156 587	+11 851	+ 8,2

Sisseveo ülekaal seega 1933. a. esimese 4 kuu kestel £ 77 798 000, 1934. a. £ 95 136 000 ja 1935. a. esimesel neljal kuul £ 81 125 000. Võrreldes eelmise aasta vastavate kuudega on seega sisseveo ülekaal vähenenud 14,7%.

Üldiselt võib öelda, et Briti väljavedu suureneb pikkamööda, kuid järjekindlalt kogu aeg. Kriisi esimese kolme aasta kestel langes väljavedu £ 729 000 000 pealt £ 365 000 000 peale. Kuid möödunud aasta lõpuks võideti kaotatud summast tagasi £ 31 000 000. Käesoleva aasta esimese nelja kuu kestel suurenes Briti kaupade väljavedu veelgi üle

£ 13 500 000 ja seega on kaotusest senini tehtud tasa juba üle £ 50 000 000.

Mõned väljaveotööstused näitasid muidugi paremaid tagajärgi kui teised, kuid käesoleva aasta esimesel veerandil on juba kõik eksporttööstused ületanud 1933. a. esimese veerandi taseme — arvatud välja mõned üksikud tähtsuseta alad.

Kõige paremaid tagajärgi on näidanud metallitööstus. Väljaveo paranemist võrreldes 1933. aastaga, s. o. £ 22 400 000 langeb metallitööstusele umbes £ 12 100 000 naela, seega veidi üle poole. Häid tagajärgi on näidanud ka toore ja töötletud villa väljavedu, mis andis tõusu £ 4 400 000. Sõe ja puuvilla väljavedu on aga jäänud umbes samale tasemele, kui 1933. aastal ning puuvillakaupu on isegi veetud välja vähem kui kahe aasta eest.

Maade järgi on kaubavahetus kõige elavam Impeeriumi maadega ja sterlingi rühma maadega. Kullabloki maadesse on väljavedu kahanenud.

1931. a. langes sisseveost 16,1% kullabloki maadele, kuid käesoleva aasta esimesel veerandil oli sissevedu nimetatud maadest ainult 10,5%. Väljavedu kullabloki maadesse on sisseveoga võrreldes püsivam. Väljavedu sinna langes nimelt 15,6%-lt 1931. a. 15,2%-le 1934. a. ja ainult teravnenud majanduskriisi tõttu nimetatud maades 12,5%-le käesoleva aasta esimesel veerandil.

Sissevedu Impeeriumi maadest tõusis 30,2% pealt 1931. a. 39,4%-le käesoleva aasta esimeses veerandis. Väljavedu nimetatud maadesse tõusis samal ajal 9,6%, kuid veelgi enam n. n. kaubanduslepingu maadesse. Skandinaavia riigesse on väljavedu tõusnud 1931. a. võrreldes 11,7% ning Soome ja Balti riigesse viimase kahe aasta kestel umbes kahekordseks.

Väljavedu Saksa ja Ühendriigesse on suurenenud viimase kahe aasta kestel £ 4¼ miljoni võrra, mida pannakse rearmeerimise ja keeluseaduse kaotamise arvele.

Eelpool nimetatud riikidele langeb umbes 67% Briti väljaveost. Ülejäänud osas aga,

s. o. maadesse, kes võtavad puuduva kolmandiku Briti väljaveost, on viimase kahe aasta kestel, s. o. n. n. paranemise aastatel, eksport isegi läinud veidi tagasi, kui võtta kokku tulemusi kõigi sellele osale langevate riikide kohta.

Seega on paranemine Briti väljaveos tingitud peamiselt ekspordi suurenemisest Impeeriumi ja n. n. kaubanduslepingu maadesse, millest näha, kuivõrd tähtsat osa siiski mängib Baltimere maade grupp Briti väljaveos.

SOOME.

Soome majandus 1935. a. esimesel veerandil.

Economic Life in Finland in I Quarter of 1935.

Tööstus. — Industry.

Tööstuse areng jätkas kasvu ka käesoleva aasta esimesel veerandil. Võrreldes tööstuse toodangut 1932., 1933., 1934. ja 1935. a. esimeste veerandite vahel koguse ja hinna seisukohalt, selgub et aruande veerandaasta indeksid on tunduvalt kõrgemad. Hinnaindeksi kasv on sealjuures koguseindeksi kasvust väiksem, sõltudes üksikute väljaveoartiklite hindade langemisest. Kuid see indeks on siiski kõrgem peale 1929. a. Areng üksikutes toodangharudes ei olnud ühtlane. Nentida võib suuremat kasvu siseturu tööstuses.

Kogu tööstustoodangu indeks (1926 = 100):

	Kogus				Väärtus			
	1932	1933	1934	1935	1932	1933	1934	1935
Jaanuar	100	104	124	143	86	84	107	119
Veebruar	101	110	128	140	86	90	110	117
Märts	91	115	127	140	77	93	110	116
I veerand	97	110	127	141	83	89	110	117

Siseturu tööstustoodangu indeks (1926 = 100):

Toodangu ala	Kogus				Väärtus			
	1932	1933	1934	1935	1932	1933	1934	1935
Metallkaup, masinad	81	95	96	126	79	95	97	133
Kudumistooted	92	105	115	153	80	99	116	146
Nahkkaup, jalanõud	81	101	131	190	72	78	108	143
Ehitustarbed	74	88	191	132	64	81	82	122
Toit- ja maitseained	81	103	123	125	89	105	122	122
Kokku	83	100	120	140	86	93	112	130

Hoolimata ebasoodsast hinnaarengust, ületas siseturu tööstuse toodangu väärtus 1926. a. taseme ja lägineb juba 1928 ja 1929 tipparvudele. Toodangu kogus on kasvanud suhteliselt veelgi rohkem.

Eksporditööstuse pilt on teissugune. Eksporditööstuse toodangu koguse väikese kasvu juures näitas toodangu väärtus väikest langust, mis sõltus hindade suuremast langusest eksporditkaupade alal.

Eksporditööstuse toodangu indeks:

Toodangu ala	Kogus				Väärtus			
	1932	1933	1934	1935	1932	1933	1934	1935
Puukaup	61	70	88	93	51	55	85	82
Paberitööst. tooted	187	197	224	250	129	124	145	149
Kokku	105	114	136	142	79	79	107	102

Saetööstus, mille toodangu vähenemisega 1935. a. arvestatakse, ei näidanud aruandeveerandil veel märgatavat toodangu kokkutombumist. See oli suurem kui 1934. a. esimese veerandi toodang, kuid väiksem 1934. a. 9 kuu ja 1934. a. viimase veerandi indeksitest (106 ja 96), andes indeksiks 93. Peale selle oli tegemist ebasoodsate hindadega. Müügitehinguid oli veerandaastal umbes 300 000 st. peale, kuna eelmisel aastal oli vastav kogus 600 000 ja 1933 — 370 000 st. (halveimail aastail 1931 ja 1932 siiski ainult 180 000 st.).

Teistel metsamaterjali töötlemise harudel oli areng soodsam. Võrreldes 1934. a. sama ajajärguga kasvas tselluloositoodang 244 milj. kg 274 milj. kg peale, paberitoodang 99 milj. kg — 105 kg-le, puupapp 53 milj. kg — 82 milj. kg-le, vineer 39 500 m³ — 44 800 m³. Paberitööstusel oli tellimisi märtsi lõpus mitmeks kuuks.

Sisekaubandus. — Internal Trade.

Sisekaubanduse pilt on aruandeveerandi kohta soodus. See näitab jätkuvat kasvu. Lähimütigi summa kasvamine, võrreldes 1934. a. esimese veerandiga, on osaliselt seletatav hindade tõusuga. Oma põllumajanduslikud tooted on hinnas tõusnud keskmiselt 2% kuni 3%, ehitustarbed, metallkaubad ja masinad, mis valmistatakse kodumaal, näitasid natuke suuremat hinnatõusu, sisseveetavad kaubad kallinesid vähem. Teiselt poolt võib nentida aga ka hindade langust, nagu näit. maitseainete, nahakauba ja ketrustoodete alal.

Müütkide indeksid (1926 = 100):

	1931	1932	1933	1934	1935
Jaanuar	98	87	103	127	198
Veebruar	89	85	99	120	130
Märts	94	83	99	116	127
I veerand	92	85	100	121	181

Läbimüük oli aruandveerandil umbes 9% suurem kui samal ajajärgul eelmisel aastal. Moeäride läbimüük kasvas 6%, ühistegelistel keskäridel 9% ja üksikkauplustel 10%.

Veksliproteste ja konkursitoiminguid oli 1935. a. esimesel veerandil vähem kui eelmisel veerandaastatel.

Väliskaubandus. — *Foreign Trade.*

Väliskaubandus näitab suuremaid arvu- sid, vaatamata sellele, et tegemist tuleb teha mitmesuguste takistustega sisse- ja väljaveos. Kui sisseveo kogus 1926. a. esimesel veerandil võtta 100, siis 1933 I veerandi koguse indeks oli 86, 1934. a. I veerandi indeks 127 ja 1935. a. I veerandi — 137.

Muudatused eksportpreemiatel. — *Changes in Export Premiums.*

Valitsuse otsusega 8. juunist muudeti senised eksportpreemiad loomaliha ja kanamunade pealt selles osas, mis nägid ette erandeid väljaveo kohtade järele. Nimelt makseti seni eksportpreemiat ainult selle liha pealt, mis läheb üle Tornio, nüüd maksetakse pree-

Väljaveokoguse indeksiks 1935. a. I veerandil oleks 238, 1933. ja 1934. a. I veerandi indeks 201 ja 217 juures.

Väljaveoväändus 1935. a. I veerandil oli 973 milj. Smk. (1934 I veerand 846 milj. Smk.), mis osutub kõrgeimaks summaks I veerandite väljaveos. Kasvust 127 milj. Smk. langeb 44 milj. Smk. puukaubale, 37 milj. Smk. paberkaubale ja 23 milj. Smk. karjatoodetele. Sissevedu kasvas veelgi rohkem — 144 milj. Smk. võrra. Sellest kasvust langeb 66 milj. Smk. masinatele ja toodanguvahenditele, 18 milj. Smk. toorainetele ja 60 milj. Smk. valmiskaupadele. Veerandi bilans on passiivne 47 milj. Smk. suuruses summas (1934. a. I veerandil oli passiivsus 31 milj. Smk.). Esimesel aasta veerandil on see passiivsus harilikuks nähtuseks. Passiivsuse kasv võrreldes 1934. a. I veerandiga on seletatav suuremate kapitalide mahutamisega tööstusse masinate ostmise näol.

miat loomaliha väljaveolt ükskõik missuguse tollipunkti kaudu, samuti maksetakse edaspidi Saksa veetud kanamunadelt sama preemiat (6,50 Smk.), mis maksetakse mujale väljaveetud munadelt, senise väiksema preemia (4,50) asemele.

Uus Soome-Saksa clearing-leping. — *New German-Finnish Clearing Agreement.*

14. mail alanud ja 29. mail lõppenud nõupidamine Helsingis Soome ja Saksa esindajate vahel mai lõpus kehtivuse kaotanud clearing-lepingu uuendamise kohta lõppes uue kokkuleppe allakirjutamisega, mis põhjootes on sama kui endine, ainult et clearing arvestuste alt väljajääv osa Saksa kasuks on uue järele 20% asemel 10% (tulud transiitkaubandusest ei kuulunud ennem ega ka uue leppe järgi clearinguga alla). Lepingu sõlmimise ajal on sakslaste poolt ühtlasi antud kindlustus, et nemad ei hakka Soome sisseveole tegema kunstlikke takistusi valuuta —

ja teiste kitsendavate korraldustega. Uus kokkulepe Soome majanduslikke ringkondi ei rahuldanud, kuid konstateeritakse, et praeguses olukorras oli raskem suuremaid parandusi saavutada kui ei tahetud jälle asuda kaubandussõjalale Saksaga. Tööstus ja äri-ringkondi ei rahulda see, et uues kokkuleppes on muudetud eesõigustatud kaupade järjekorda maksude reguleerimisel põllumajandus ja karjatoodete kasuks tööstussaaduste arvel. Näit. 50% võist on eesõigustatud teiste maksude ees.

Eritoll Soome juustule P.-Am. Ühisriikides. — *Special Duty on Finnish Cheese in USA.*

P.-A. Ühisriikides on määratud Soome juustult countervailing duty kujul lisatoll Smk. 2,50 kilolt, s. t. Soome juustu eksport-

preemia suuruses. See on esimene niisugune lisatoll määramine Ameerikasse imporditavalt juustult.

Nelja põhjariigi majanduslikud nõupidamised Kopenhaagenis.

Economic Conference of Four Northern Countries in Copenhagen.

Sügisel oodatakse 4 põhjariigi majanduslike nõupidamiste jätkamist Kopenhaagenis. Selleks ajaks võtavad vastavad riigid lõpliku seisukohad neis küsimustes, mis olid ha-

rutusel Stokholmi nõupidamistel ja pidid tulema kõikide valitsuste kinnitamisele. Soome delegatsiooni ettepanekud ja aruanne on praegu läbivaatamisel Välisministereiumis.

Soome peekoni väljavedu Inglisse.

Exports of Finnish Bacon into England.

Soome ametasutistele on tulnud ametlik teade, et Inglise kavatses vähendada Soome peekonikontingenti peale praeguse kontingendi lõppemise juuni 30.-al. Soome poolt on sellega ühenduses astunud samme, et Soome praegune kontingent jääks puutumata, samuti kui see on leidnud aset nende riikide suhtes, kelle osa peekoni kontingendis on olnud alla 1% (Soome osa 0,4%). Inglise as-

jaomaste võimude tähelepanu on juhitud sellele, et muude kontingentide vähenduste juures kannatab Soome peekonitööstus juba niivõrd raskesti, et küsitavaks muutub selle olemasolu, eriti kui arvestada sellega, et see tööstus on rajatud peagu ainult Inglise turule. Kontingentide sisseadmises Soomele langenud osa oli 2,5 milj. kg.- mis hilisemate piiramiste tõttu vähenes 1 milj. kg.-le.

Eesti väliskaubanduse bilanss tähtsamate riikidega mais ja aasta esimesel viiel kuul 1933—35. a. 1 000 kr.-des.

Estonian Trade Balances with Principal Countries, May and 1. I — 31. V 1933—35.

	M a i				1. I. — 31. V.				M a i				1. I. — 31. V.		
	Aasia	Väljavedu 1000 kr.	Sisseevedu 1000 kr.	Saldo	Väljavedu 1000 kr.	Sisseevedu 1000 kr.	Saldo		Aasia	Väljavedu 1000 kr.	Sisseevedu 1000 kr.	Saldo	Väljavedu 1000 kr.	Sisseevedu 1000 kr.	Saldo
Üldse — Total	1935 6 536	6 181	+ 405	28 106	26 140	+1 966	Taani	1934 151	75	+ 76	615	379	+186		
Sellest —	1934 4 906	4 625	+ 381	20 046	20 408	- 362	Denmark	1933 82	31	+ 51	395	198	+197		
Theraof:	1933 3 194	2 772	+ 422	11 434	11 320	+ 114	Hollandi . . .	1935 51	80	- 29	458	462	- 4		
Briti	1935 2 515	1 101	+1 414	11 710	4 698	+7 012	Neiherlands	1934 177	32	+145	880	550	- 170		
United Kingdom	1934 2 325	473	+1 852	7 614	2 888	+4 726	1933 28	31	- 3	152	162	- 10			
Saksa	1935 1 511	1 621	- 110	5 530	7 083	-1 553	Belgia	1935 68	110	- 52	820	445	-125		
Germany	1934 740	1 121	- 381	3 691	4 835	-1 144	Belgium	1934 115	152	- 37	496	458	+ 10		
U. S. A. . . .	1933 957	679	+ 278	2 223	2 319	- 696	1933 77	136	- 59	553	468	+ 90			
U. S. A.	1935 277	1 066	- 789	1 001	3 430	-2 429	Poola	1935 63	129	- 61	227	550	-323		
Läti	1934 138	458	- 317	3 339	1 839	+1 500	Poland	1934 29	195	-167	284	599	-315		
Latvia	1933 226	321	- 95	719	1 174	- 455	1933 144	40	+104	463	212	+241			
Prantsuse . . .	1935 104	224	- 120	1 083	964	+ 40	Norra	1935 97	10	+ 87	442	52	+390		
France	1934 38	335	- 302	1 183	1 482	- 279	Norway	1934 37	5	+ 32	594	25	+568		
Rootsi	1933 109	127	- 18	1 137	531	+ 606	1933 89	2	+ 37	236	8	+228			
Sweden	1935 311	379	- 68	1 236	1 178	+ 58	Itaalia	1935 25	100	- 75	734	478	+306		
Soome	1934 171	236	- 115	754	1 000	- 246	Italy	1934 24	77	- 53	127	318	-191		
Finland	1933 90	116	- 25	281	432	- 151	1933 0	31	- 31	2	136	-134			
N. S. V. L. . .	1935 429	161	+ 268	1 316	892	+ 424	Tšehho-slovakkia . .	1935 65	78	- 8	247	291	- 44		
U. S. S. R.	1934 189	192	3	649	885	- 189	1934 50	60	- 10	107	296	-189			
Taani Denmark	1933 143	73	+ 65	399	346	+ 53	1933 37	45	- 8	74	408	-334			
	1935 819	173	+ 148	672	794	- 122	Hispaania	1935 19	2	+ 17	114	23	+ 91		
	1934 9	175	- 166	203	974	- 771	Spain	1934 9	10	- 1	191	91	+100		
	1933 18	141	- 123	182	452	- 320	1933 4	0	+ 4	5	1	+ 4			
							Leedu	1935 98	26	+ 72	255	146	+109		
							Lithuania	1934 12	6	+ 6	74	33	+ 41		
							1933 11	8	+ 3	112	10	+102			
							Šveits	1935 26	50	- 24	54	238	-234		
							Switzerland	1934 18	40	- 22	53	197	-144		
							1933 5	60	- 55	9	144	-136			

„POLARIS”

EESTI KINNITUS A.-S.

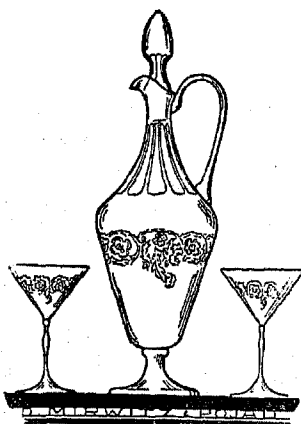
Võtab vastu järgmisi **KINNITUSI**
tule-, murdvarguse-, veo-, väärtsaadete-,
kasko- (laevakerede) ja klaasikinnitusi.

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad kr. 876.000.—.

Seltsi asutamisest peale on kahjude eest välja makstud üld-
kokku kr. 4.277.710.76.

Soliidne edasikindlustus!

Kahjud likvideeritakse viivitamata.

Eestis suurim spetsiaaläri

**KLAAS,
KIVI,
PORTSELAN**

majapidamistarvete ja
ALUMIINIUM ning
EMAIL

köögitarvete alal

A.-S. „D. MIRVITZ & POJAD”

ÄRID: Tallinnas, Estonia pst. 13, S. Tartu mnt. 13.
ja Tartus, Raekoja tän. 6.